

1989.
V. évf. 2. (19.) szám
Ára: 49 Ft

video

magazin

**Olcsó
videók**

46. OLDAL

**Teszt:
Panasonic
és Siemens**

16. OLDAL

Ramboline
44. OLDAL

MOZI UTÁN VIDEÓN IS!

**TITÁNIA,
TITÁNIA,
avagy a dublőrök éjszakája**

Színes magyar filmszatíra

Rendező: Bacsó Péter

Négyes főszerepben: Bodrogi Gyula

Egy hónappal ezelőtt ugyanezen a hasábon hozszu magyarázatot olvashatt az arról, hogy a kényszerítő körülmények hatására emelnünk kell a Video Magazin árát. Minthogy a gazdasági csodára – így tűnik – tovább kell várnunk, e számunkat már 49 forintért vásárolhatta meg. Ezért az árért igyekszünk a lehető legtöbbet nyújtani Önnek. A magazin szerkesztői valamennyien elolvassák a hozzájuk érkező bíráló-tanácsadó s szerencsére nemritkán dicsőítő leveleket, s az új számok készítésénél figyelembe veszik az Ön kívánságait. A sok-sok levélró és telefonáló, így látszik, egyvalamiben teljesen azonos hullámhosszon van: mindegyikük szeretné, ha Teszt rovatunkban az ő készüléke is szerepelne. Aki egy pillantást vet a szokásos értékelő táblázatunkra – amely ráadásul nem is a teljes választékokat tartalmazza –, belátja ennek lehetetlenségét. Mindazonáltal mégis arra törekszünk, hogy a részletes vizsgálatnak alávetett videomagnók a honfitársaink által is elérhető közl kerüljenek ki. E számunkban – a megszokott részletes teszt mellett – az olyanra kedvelt olcsó videokészülékekről is találunk írást, s tanácsotalan olvasóink érdekében azt tervezzük, hogy az osztrák kínálatot is figyelemmel kísérjük. A magazinunk iránti érdeklődésüket megköszönve, arra kérjük, Kedves Olvasó, továbbra se fozson meg bennünket tanácsot adó vagy kéro leveleitől.

Julius Kőrösi

ötlet

video

magazin

VIDEO VILÁG

Meditáció a SABA termékei körül	12
Jumbotron képernyő	15

FILMGLÓBUSZ

Rémvilági mesék • A Carrol Street-i ház • Willy Milly • Alvin fia Melvin	4
Lőj, vagy meghalsz • Rendőri védelem • A nagy buli • New Orleansban minden más	6
Ádám, Éva és egy filmdrejtő	9
Európa legkeresettebb színésznője	42
Ramboline	44

TESZT ÉS TECHNIKA

Betűzve	16
Kamerasuli VIII.: Mindentudó kamkorderek	21
ROWI: Video-szerkesztő	24
Merre tartanak a szuperek?	38
Olcsó videók	46

HÁZUNK TÁJA

Hungaravideo Ciccicollinával	29
INTERVIDEO-nyeremények	29
Pluralista Video	29
Örökség	29
Sikerlista	30
Olasz filmárdat	30
Teleműsor	30
Video-vétségek	31
Egy videofolyóirat legújabb száma	32

VÁSÁRLÁS

Böngésző	34
Bécsi kalandozások	35
Komacság	36
Keres-kínál	37

KILÁTÓ

MOZAIK:	
Video kombik	26
Milyen tévét vegyek?	26
Bivalybőr televízió	27
Nem csak autórádió, autóvideó is!	27

Az ötlet hetilap magazinja • Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán • Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád • Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103-105.
Levél cím: Budapest 1986 • Telefon: 201-803, 203-804 • Telex: 22-7363
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Király G. István Igazgató
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 76.
Kossuth Nyomda, Budapest 88.0788 • Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Címleap: Carlo
HU ISSN 0237-5141

Rémvilági mesék

(TALES FROM THE DARKSIDE)

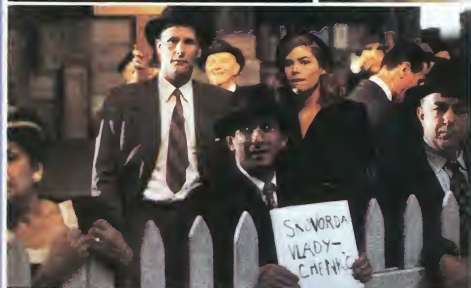
A horror kedvelői között minden bizonnyal akadnak szép számmal Stephen King-rajongók. Az ő tanácsadásával készült a Rémvilági mesék című horrorfilmfüzér, amelyek a lázálom világába kalauzolja a borzongani vágyó nézőt.

Az első, fél órás történet címe a *A rémfarkas éjszakája*, és egy különös anya-fiú kapcsolatot beszél el, amely teliholdkor teljesül be.

A második film, a *Halálhírnök*, egy író övegyét repíti át a rémségek birodalmába.

A harmadik, a *Zombie árnýéka* pedig egy kíváncsi újságíró háborzongató kalandjairól szól valamely különös cirkuszban, ahol rettenetes szörnyek és lényekkel kénytelen ismeretséget kötni.

USA, 1987
Rendezők:
Tom Savini,
John Sutherland,
Michael Gornick

A Carrol Street-i ház

(HOUSE ON CARROL STREET)

Főszereplők: Kelly McGillis, Jeff Daniels
Rendező: Peter Yates
USA, 1987

Az ötvenes években nemcsak Magyarországon történtek sötét dolgok, hanem az Egyesült Államokban is. A kommunizmustól hisztérikusan rettegő McCarthy szenátor az országot lehallgatóakkal, feketelistákkal tartotta félelemben, de legalábbis bizonytalanságban. A HUAC nevezetű bizottság nap mint nap újabb „bizonyítékokat” tárt a közvélemény elé arról, hogy a kommunista hatalomátvételtől már csak napok választják el a hatalmas országot. Ebben az időszakban játszódik a film, amelynek főszereplője Emily, a fotóriporter, akinek meg kellene jelennie a HUAC előtt, hogy eskü alatt jelentse ki: semmiféle kapcsolata nincsen kommunista csoportokkal. (Ez idő tájt sok ezer amerikai, többek között írónak, újságíróknak, filmeseknek kellett hasonló vallomást tenniük.)

Emilynek semmi kedve nincs ehhez a cirkuszhoz, a vizsgálóbizottságot tökfekjek gyűlekeztetének tartja, és ezt a véleményét nem is titkolja. Amint az várható, bátorsága „elnyeri a jutalmát”: elbocsátják az állásából. Emily kénytelen egy vaksí öreg nénihez tartott felolvasásból élni – heti 50 dollárért. Hamarosan észreveszi, hogy éjjel-nappal figyelik és követik. Egy napon, amint az öreg hölgy kertjében sétálgat, Emily különös beszélgetés fűtanúja lesz. A szomszédos házban egy amerikai titkosságnyók beszélget egy fura alakkal, akiről kiderül, hogy náci háborús bűnös. Emilyben feléberr a riporter őrztön, és elhatározza, hogy kideríti annak a sötét összeesküvésnek a lényegét, amiről egyelőre csak halvány sejtése van. A valóság ijesztő: az amerikai titkosszolgálat náci bűnösöket csempész az országba. A helyzet abszurduma az, hogy a németeket zsidó bevándorlóknak álcázva juttatják be az Államokba.

Emily talál valakit, aki hajlandó lenne beszélni a mocskos ügyről, de mielőtt megszólalna, Emily szeme láttára meggyilkolják. Ugyanakkor egy Salwen nevű szenátor ultimátumszerűen felszólítja Emilyt, hogy hagyjon fel a magánnyomozással, mert nemzetbiztonsági érdekeket veszélyeztet. Emily látszólag engedelmesskedik, és megígéri, hogy elfelejti az egész történetet. Ám ezzel csaknem aláírja saját halálát ítéletét, mert nem tudja, hogy Salwen megbízta embereit az ő likvidálásával. Ugyanakkor három náci bűnözőt, akiknek a személyazonosságát Emily felfedte, a bizottság kedvéért Chicagóba akarnak szállítani.

Emily egymagában tehetetlen. Ekkor nem várt segítség érkezik az egyik őt figyelő FBI-ügynöktől. Miután kis híján mindketten felrobbannak Emily lakásával együtt, a Központi Pályaudvarra sietnek, ahol megtörténik a végső leszármolás. Az egyik utolsó jelenet külön érdekessége az a páratlan kaszkadőrmutatvány, mikor a 29 éves Ken Bantes kaszkadőr 50 méter magasságból alázuhan. Ezt a zuhanást tartják az újkori filmtörténet legnagyobb mutatványának.

Willy Milly

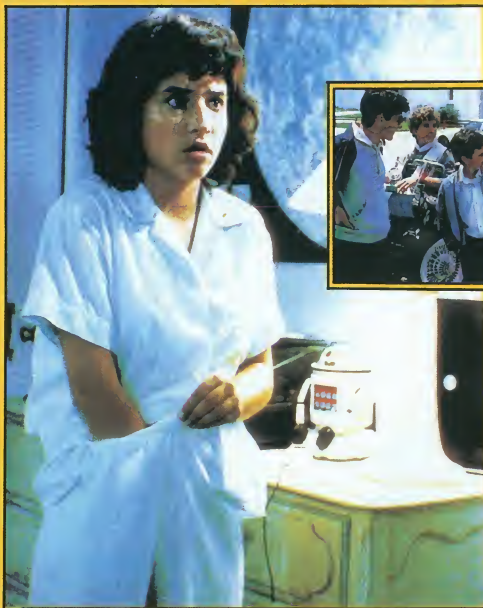
Milly 14 éves amerikai tinédzserlány, aki nagyon rosszul érzi magát a bőrében. Mindenáron fiú szeretne lenni, hiszen a fiúknak szebb és jobb az életük, könnyebben, színesebben telnek hétköznapijaik. Vágyakozását csak fokozza, hogy a kedves papája is fiútód után sóhajtozik. Hiába próbál Milly teljesen úgy viselkedni, mint egy igazi fiú, a papának ez nem elég. Ő egy igazi fiút akar.

Egy napon végre rámosolyog Millyre a szerencse: a szomszédban lakó indián gyerek olyan varázsszert ajánl neki, amivel elérheti a célját. Milly izgatottan várja a napéjegenlőséget, mert akkor kell a port maga köré hintenie és nagyon erősen a kívánságára koncentrálnia. Csodák csodája, amikor másnap reggel Milly benyúl a pizsamanadrágjába, dermeten tapasztalja: ott van, amire olyan erősen vágyott.

A szülők nem hisznek a szemüknek. Az orvosok azt javasolják, hogy ne vegyék figyelembe az anatómia e különös tréfáját, de a szülők kapva kapnak az alkalmon, és ünnepélyesen beiktatják Millyt – Willynek. A papa körülrajongja „újszülött” fiát, aki egy sor olyan kiváltságban részesülhet, amiről lányként nem is álmodhatott. Milly pedig élvezettel játssza a saját bátyja szerepét, és esze ágában sincs visszaváltozni lánnyá.

USA, 1986

Főszereplők: Pamela Segall, Eric Gurry
Rendező: Paul Schneider

Alvin fia Melvin

(FOREPLAY MELVIN)

Melvinnek nincs nyugta a nőktől. Születésétől fogva úgy vonzza a gyengébb nemet, mint a méz a méhet. A híjeshetlen kalandok szinte az újszülöttszályon kezdődnek, az óvodában folytatódnak, és az iskolában érik el csúcspontjukat. A közelebbe kerülő lányokat és asszonyokat csak egyetlen dolog érdekli: hogyan lehetne minél gyorsabban lehúzni Melvin alsónadrágját.

Lassan már az utcára sem mer kimenni, nehogy leteperjék hisztérikus rajongói. Melvin tudja, hogy nincsen ez így jól, sőt azt is látja, hogy a személye iránti katasztrofális méretű érdeklődés nem természetes. Már nagyon elege van a dologból, amikor egy véletlen folytán kiderül a lányok rajongásának oka: születése egy félrelépés eredménye. Vér szerinti apja nem más, mint Alvin Purple, az idősebb generáció szexszimbóluma. Melvin természetesen tartja, hogy hozzá forduljon szorongatott helyzetében: segítsen rajta, mert különben megzavarodik.

Ausztrália, 1984

Főszereplők: Gerry Sont, David Argue
Rendező: John Eastway

USA, 1986
Főszereplők:
Kate Kapshaw,
Sam Elliott,
Tom Conli
Rendező: Robert Day

Lőj, vagy meghalsz!

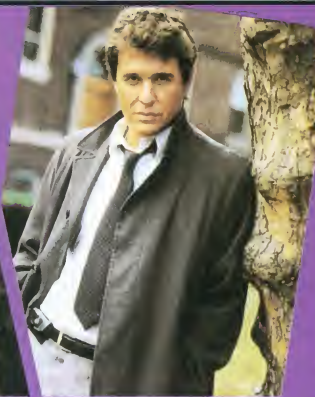
(THE QUICK AND
THE DEAD)

A nyugati kábeltelevíziós állomások válto-
gatás nélkül ontják a régi westernfilmeket,
ám egyre ritkábban számolhatnak be a
filmiparok új nyugati filmekről. Kiment a
western a divatból, illetve a hasonló cse-
lekmények helyszíne áttevődött az űrbe, és
az akciófilmek is találtak maguknak más
hősöket. Sokan próbálták megmenteni a
westernt, például paródiákkal vagy külföld-
ről a „makaróni-western” formájában.
Legújabbban a televízió próbalkozik a műfaj
újraélesztésével, jelentékeny sikerekkel.
Ennek a tévés western szériának egyik da-
rabja a *Lőj, vagy meghalsz!*

A főhős, a hallgatag Con Vallian job-
ban ismeri a természet törvényeit, mint
az emberi társadaloméit: tudja, hogy az
erősebb győz, és ez éppúgy vonatkozik
a vadállatok közti harcra, mint az ember-
ek közötti vetélkedésre. Itt, a vadonban
az marad élve, aki gyorsabban tud lőni,
mint a gonosz Doc Shabitt és bandája.

McKaskel tanító is kénytelen megta-
nulni a vad törvényeket, miután feleségé-
vel és kislányával a vadnyugatra költözik.
A férfi keserűen veszi tudomásul, hogy
ezen a környéken nemhogy egy ló, de
még egy csizma is többet ér az ember-
életnél. Doc Shabitt, a bandita nem sejtí,
hogy a hallgatag Valliannak leszámolni-
valója van vele, és hogy a magányos
ember már régóta a kedves család titkos
védangyalává szegődött.

Amikor egy lövöldözés során Valli-
an megsebesül, kénytelen a békés csa-
ládó és felesége is fegyvert ragadni,
hogy megvédjék magukat...

Rendőri védelem

(SOMEONE TO WATCH OVER ME)

ünnepl barátaival és a családjával
az előléptetését.

Másnap reggel Keegan még zúgó
fejfel jelenkezik új posztján, ahol már
várja az első feladat: Claire Gregoryt
kell folyamatosan őriznie-védelmez-
nie. Keegannek nincs könnyű feladata,
mert a luxushölgy mindenáron luxus-
lakásán kívül akarja tölteni a napot.
A rendőr végül kénytelen-kelletlen
nyakkendőt köt és leiskéri a nyughatal-
lan szépséget egy kiállítás megnyitójá-
ra. Allandóan a sarkában van, csak a

vécére tartja illetlenségnek követni, ami persze súlyos hiba,
mert az ajtó mögött maris ott leselkedik élesre töltött pisztoly-
lyal a Gyilkos, aki nem kifejezetlen válogatos, ha emberölési-
nek helyszínéről van szó. Keegan az utolsó pillanatban mégis
legyőzi jólneveltséget: benyit a vécébe, így megakadályozza
a legrosszabbat és letartóztatja Venzát. Igen ám, de egy apró
eljárási hiba miatt a vizsgálóbíró kénytelen szabadon engedni
a veszedelmes bűnözőt.

Közben – ahogy az lenni szokott – a rendőr megszédül az
elegáns hölgytől, és együtt dőlnek rá a finom selyemlepedős
ágyra. Ez a fejlemény nincs különösebben iynere Keegan
feleségének, aki ezt felre nem érthető módon férje tudomásá-
ra is hozza.

USA, 1987
Rendező: Ridley Scott
Főszereplők: Tom Berenger, Mimi Rogers

Aki szereti a látványosan fenykepezett filmeket és ennek erde-
keben még a történet esetleges gyengeségét is elnézi, annak
nyugodt szívvel ajánlhatjuk Ridley Scottnak, a Nyolcadik utas:
a halál rendezőjének legújabb filmjét.

A helyszín ezúttal nem az űr, hanem a Föld, egészen pontan-
san New York, Manhattan – napjainkban. Egy előkelő új diszkó
megnyitó estjén vagyunk, ahol egy bizonyos Claire Gregory
nevű milliommósno letéved az épület pincéjébe, és tanúja lesz
egy gyilkosságnak. Joe Venza, a New York-i alvilág egyik sötét
figurája végez nem kevésbé sötét lelkiéletű partnerével. A bű-
nöző észreveszi a lapuló nőt, üldözöbe veszi és kis híján
sikerül is őt megölnie. Claire ugyan megmenekül, de Venza
felismerte, ami annyit jelent, hogy az élete súlyos veszélyben
van. A következő jelenet a kevésbé előkelő Queens városrész
egy kis családi házába visz minket, ahol Mike Keegan rendőr

A nagy buli

(BIG DEAL – I SOLITI IGNOTI)

Emlékeznek még arra a jó harminc évvel ezelőtti gengszterkomédiára, amelyik Marcello Mastroiannival és Vittorio Gassmann-nal bevonult a filmklasszikusok közé? Nos, *A nagy buli* című film ismét összehozta a filmvászonra a két olasz sztárt, akik csak annyiban változtak meg, hogy néhány rúncal több lett az arcukon és azóta még jobb színészekké váltak.

A történet azzal kezdődik, hogy Tiberio, az öreg gazember 10 éves börtönbüntetésének utolsó napját tölti. Már sok ezer-szer megfogadta a 10 év alatt, hogy ha egyszer kikerül, soha többé nem tesz semmi ferde dolgot, minden tekintetben jó útra tér. Ám a börtön kapuja előtt nem szeretett felesége, hanem egykori cimborája, Peppe várja, aki nagyon is ludas volt abban, hogy ennyi időt a sitten kellett töltenie.

Mivel Peppe ragyogó ötletel rendre kudarcba szoktak fulladni, Tiberio melegebb éghajlatra küldi hajdani barátját, miután az megint valamilyen holtbiztos buliba akarja beleszárnia.

Tiberiónak minden igyekezete ellenére sem sikerül beilleszkednie a polgári társadalomba. A felesége már régen valaki mással él együtt, és a kiöregedett csibész nem talál semmilyen neki való, jól fizetett állást. Nem marad más hátra, mint hogy visszaszomfordáljon Péppéhez, hogy mondja csak el, mi is az a bombabiztos buli. Az ügy lényege a következő: a maffia pénzért kell külföldre csempészni egy családi kirándulás leple alatt: anyóssal, bébivel, gumicsónakkal és napernyóval. Az utazási előkészületek igazalmi során Péppét szív-roham ér, úgyhogy Tiberio egyedül kénytelen a kényes akciót befejezni.

Olaszország, 1985

Főszereplők: Marcello Mastroianni, Vittorio Gassmann

Rendező: Amanzio Todini

New Orleans nem New York. New Orleans-ban minden más. Ami a messzi északon büntetendő és üldözendő cselekmény, az itt elnézendő apróság. A rendőrök például könnyen megvesztegethetőek, de ezt senki sem veszi zokon. Szinte minden zsarunak megvan a maga kis mellékjövedelme, még ha csak egy híztartó kárcsonyi pulyka vagy egy kiadós ebédre szóló meghívás formájában is.

Azonban annak, aki a kisluját nyújtja, hamarosan a karját követelik: a helyi kábítószer-maffia is szeretne hasznosnak húzni a New Orleans-i rendőrök gyarlóságából, és próbálkozásai egyre nagyobb sikerrel járnak. A fiatal államügyésznőt, Anne Osborne-t a fülledt levegőtől nagyvárosba helyezik, hogy járjon utána a vesztegetési vádaknak, és leplezze le az államigazgatás „fekete barányait”.

A bonyodalmak akkor kezdődnek, mikor a rendőrség gyilkossági csoportjának egyik ifjú munkatársa, Remy McSwain egy közterén heverő holttestet a városzerte jól ismert gengszterrel azonosítja. Szerinte az egymással rivalizáló kábítószerbandák háborújának újabb áldozata maradt a csata-téren. A nyomozás során megismerkedik a szép Anne-nel, akibe nem nehéz beleszeretni, és Remy szereti a könnyed dolgokat.

A többi rendőr bologdon látná Anne-t Remy ágyában, mert akkor – úgy vélik – végre abbaahagyná a makacs nő a számukra kellemetlen nyomozást. Am Anne nagyszerűen ért ahhoz, hogyan kell a munkát és a magánéletet elválasztani egymástól. Nagyszerűen érzi magát Remyvel az ágyban, őszintén bele-szeret a vidám fickóba, ám amikor megtudja, hogy Remy is hagyja magát megvesztegetni, akkor azonnal szakít vele. Sőt. Remy bíróság elé kerül. Minden kapcsolatát latba vetve végül sikerül az ellene szóló bizonyítékok megsemmisítése és felmentik, de a fiatallembert alaposan „megroggyan” a sok hercehurcától. De ez még nem minden: a kollégái lépcsőcsal-ják, és Remy elborzadva ismeri fel, hogy rendőrtársai közül többen is gyilkosokká válnak, csak hogy hozzájuthassanak egy különlegesen nagy értékű heroinüzlet hasznához.

Remy hadat üzen addigi életének és mindenkinek, akiről úgy véli, hogy köze lehet a mocskos akcióhoz. Hamarosan rá kell döbbsennie: teljesen egyedül maradt. Illetve nem egészen. Hiszen Anne még mindig ott van...

**New
Orleansban
minden más**
(THE BIG EASY)

USA, 1987

Főszereplők: Dennis Quaid, Ellen Barkin

Rendező: Jim McBride

ÚJDONSÁG

AZ EÖRS
VEGYESIPARI
KISSZÖVETKEZET
ÁTJÁTSZÓKÁBEL-
GYÁRTÁSI PROGRAMJA
A MINŐSÉGRE!

Az általunk gyártott kábeleket
a Budapesti, Szentendrei út 211.
ll. Frankel Leó u. 45.
alatt lévő üzleteinkben.

leskelődő kamerával készített felvételei, *Az indiszkréción* (Les Indiscrets, 1896-97) c. sorozatában.

Az első komolyabb, a szexualitást központi témájaként választó történetet az American Mutoscope and Biograph társaság készítette *Lefelé a lejtőn* (The Downward Path, 1902) címmel. Az öt képből álló melodráma egy részesbérli lányának prostitúalizódását mutatta be, köztük egy olyan jelenettel, amelyben a girl kuncsaftok után vadászik az utcán. A szívserítő tár-

ÉS EGY FILMRENDEZŐ

A meztelen emberi test megörökítésének gondolata ősidők óta foglalkoztatja az emberiséget. Legmarkánsabban persze a különböző képzőművészeti ágakban nyilvánult ez meg, hiszen az ember az összes érzékszerve közül leginkább a szemének a rabja. Amikor a múlt század utolsó évtizedének közepén megszületett a mozi, új, határtalan lehetőségek nyíltak a meztelenség esztétikai, illetve erotikus megjelenítése előtt. A film maradéktalanul ki is használta ezeket a lehetőségeket, a folyamat még napjainkban is tart, sőt fellehetően mindaddig tartani is fog, amíg három ember (Ádám, Éva és egy filmrendező) lesz a Földön.

A világ első pikáns filmjeleneteit Edison forgatta 1895-ben. Így az ő gyűszemélyes kukucskálós látószekrényében, a Kinetoscope-ban csattant el a filmművészet első csókja May Irwin puffok orcáján. A „tettes” egy John Rice nevű színész volt. De ugyancsak itt izgulhatták végig a nézők Fatima alig félperces has-táncát is. A film érdekessége, hogy ez lett a világ első cenzúrázott alkotása. A cenzor – a megfelelő helyeken – egy rácsotatot kopírozott a filmbe, tönkretéve ezáltal a nagydémű szórakozását, amelyet Fatimának a fizika törvényszerűségeit meghazudoló idommozgásai keltettek.

Alig egy évre rá már a meztelen női test is megjelent a filmvászonon. A dicsőség (!?) a francia Eugène Pirou-é. A pionír szexfilmproducer alig háromperces jelenetének bemutatója a Café de Paris-ban volt. A *Félvilági fürdő* (Le Coucher de la Mariée) főszereplője az a szőke, teltkarsú Mlle Louise Willy lett, akinek már nagy gyakorlata volt az említett műveltségben, lévén, hogy a rituális egészségügyi fürdőt estéről estére a párizsi Olympia színpadán végezte. Pirou a továbbiakban is főleg sztriptizfilmeket forgatott a zenés mulatók számára. Számos rivalisa is akadt, akik közül mindenképpen említésre érdemes a korszak legnagyobb filmes zsenijének, a mutatványos Georges Méliésnek a neve. Az ő fürdőző szépségét Jeanne d'Alcynek hívták. Mellette hallatlanul nagy népszerűségnek örvendtek a

sadalmi problémát fölvető eset bemutatása azonban nem nagyon talált követőkre, a kevés elszigetelt próbálkozás egyike megmaradt. A vetítvásnak továbbra is a furdószépek uralták. Így volt az a 10-es évek talán leghíresebb ilyen jelenetét tartalmazó *Az istenek lánya* (Daughter of the Gods, 1916) c. amerikai produkciójában is. Anette Kellerman, az ausztrál származású egykori úszóbajnok egy vizeses párafüggőny alatt mutogatta bájait.

Nagybő vihart kavart viszont *A rongyos herceg* (The Ragged Princess, 1916) c. dráma, amelyben a 16 éves (!), két szemű, szőke June Caprice-t vetkőztette le a rendezői utasítás. Azért morbid szélsőségek is akadtak, mint egy keresztrefeszített meztelen nő látványa *A vezeklőkben* (The Penitentes, 1916). Egy másik kuriózum: az első ádámkosztümös lány női rendező irányítása mellett *A képmutatóban* (The Hypocrites, 1915) dolgozott.

Még ugyanebben az évtizedben elkezdődött az a folyamat, amely a történelmi filmek látványos orgia-epizódokkal hitelesítette. A legismertebbet ezek közül kétségeltlenül David W. Griffith *Tűrelmetlenségének* (Intolerance, 1916), az 1958-ban Brüsszelben a világ legjobb 12 filmje közé beavatózatott alkotásának babilóniai epizódja tartalmazta. Később azután már sorozatban készülték a hasonló elvre épülő (szex)történelmi mozik, pl. a *Quo Vadis* (1924, német-olasz) vagy a *Casanova* (1926, francia-olasz).

A kelet-európai, sőt a szovjet filmekben a 20-as évek végén, a 30-as évek elején villantak föl az első meztelen női testek. Stefan és Franciszka Themerson *Európa* (1930) c. lengyel filmjében először filmtekék szemből a teljesen csupasz női testet, míg a szovjet úttörő Dovzsenko volt, a brüsszeli 12-be szintén beválasztott *Föld* (Zemlja, 1930) c. alkotásával. A csek filmek közül Gustav Machaty "jeleskedett".

Az erotikus filmművészetben kulcsfilmnek számít *Ekstázisában* (Extase, 1933) a gyönyörű Hedwig Keiser – aki később Hedy Lamarr néven vált világsztárrá – által játszott bánatos asszony az impotens férjéől kiábrándulva pucérán száladgál az erdőben, s panceló a hús patakbán mindaddig, amíg a párzólovak látványától felajzott teste ki-

elégülést nem talál az erdei kunyhó mélyén egy mérnök karjaiban. Azonban nem Keiser kisasszony volt az első, aki cseh filmben vetkőzött. A dicsőséges Ira Rínée, aki Machaty egy korábbi alkotásában, az *Eroticonban* (1929) hajította végre e tettet.

Magyarországon csak a 30-as évek végén történtek próbálkozások az erotika filmben történő becsmérlésére. Talán a legismertebb ilyen kísérletek Kalmár László nevéhez fűződtek. Filmjei, a Jávor–Karády kettős kitűnő játéka épülő, ám sokat vitatott *Halalos tavasza* (1939) a maga addig teljességgel szokatlan erotikus túlfűtöttségével, illetve a furdószépek meglesésének régi ötlethez visszanyúló, embert és művészt egyaránt próbára tévő – Jávor Pál alakította a szerelmes szobrászt – *Tóparti látomása* (1940), amely a felszabadulás előtti magyar hangosfilm legnagyobb üzleti sikere lett.

A filmmezetlenség és a filmsex további terjedését éber szemű cenzorok próbálták megakadályozni. A leghíresebb ilyen vasörvény a Hays-kódex volt, amely 1934-ben lépett életbe, s 30 évre száműzte a meztelenséget a hollywoodi filmekből. A formás keblek, "becsületének" rehabilitációjára Sydney Lumetnek *A zálogos* (The Pawnbroker, 1964) c. filmjében került sor. Persze azért közben sem maradtak látványéhesen a nézők szemei. 1951-ben pl. Ulla Jacobson melléin ámulat az egész világ, a nálunk is bemutatott *Egy nyáron át táncolt* (Hon dansade en sommar) c. svéd filmben. Ez idő tájt lendültek bele a japánok is, alig négy évvel azután, hogy a felkelő nap országában elcsattanhatott a vásznon az első nyilvános csók. Legismertebb furdószó hősnőjük a mellesleg drámai szerepkörben mozgó Machiko Kyo volt. Indiában viszont 1964-ben még az kellett szenzációt, amikor furdóruhás asszonyok jelentek meg az *Április bolondja* (April Fool) és a *Sangam* c. filmekben.

A 60-as évek második felében kezdett lahyni a cenzorok szorítása, s ennek eredményeképpen alig néhány esztendő alatt a meztelenség általánosn el fogadottá vált a filmekben. Akár volt szerepe a mondanivalóban, akár nem, a meztelen női alakok minden esetben jó reklámfogásnak bizonyultak. Felillantak a női és a férfi nemi szervek is: Jane Birkin és Gillian Hillsé Antonioni világhírű *Nagyításában* (Blow Up, 1967, angol), illetve Alan Bates és Oliver Reed birkózási jelenetében, Ken Russel *Szerelmes asszonyában* (Woman in Love, 1969, angol).

A csupasz férfitest megmutatása közel 15 évvel maradt el a női mögött, egy 1912-ben készült olasz filmben, a *Dante poklában* (Dante's Inferno) láthatta először a közönség.

A szeretkezés is kezdett mind nyíltabb formát ölteni: a kezdeti mimelést, majd dublőr közreműködést fokozatosan föl váltotta

a nyers színészi realizmus. A filmtörténeti krónikák szerint az első nem színelte együttét Kent Gustafsson és Stoffe Svensson produkálta a *Kallódó embereknek mondanak minket* (Dom Kallar Oss Mods, 1967) c. svéd filmet. Hamarosan sor került az első testi kapcsolatra egy terhes nővel is, amelyet az ugyancsak svéd *Szegenlős Charly* (1971) "követett el". A filmet nálunk a Filmműzeum játszotta sokáig. Vilgot Sjöman, a rendező egyébként is híres volt arról, hogy a 60-as évek derekán forgatott filmjeivel a szexualitás tematikáját még svéd viszonylatban is túlságosan szabadon tárgyalta. Különösen nagy ellenérzést váltott ki kritikusaiól a testverszelemről szóló *Testvérág* 1782 (Syskonbadd 1782, 1966).

A meztelenség filmben vitelétől szinte egyenesen vezetett az út a szex- és a pornófilmekhez. Ebben megint a franciák jártak az élen. Az 1896-ban (!) nagy sikert aratott első "akciófilmmű" egy nászjészek előjátékát mutatta be. Mai szemmel nézve már meglehetősen ártatlannak tűnik a dolog! Az első valóban pornográf jellegű film is Franciaországban született meg, s a nézőcsalogató *Az Aranytallér*, *avagy egy jó kis vendéglőadó* (A l'Écu d'Or la bonne auberge, 1908) címet kapta. Bár az ilyen és ehhez hasonló filmek igencsak közkedveltek voltak, a pornóval szemben – érthető módon – igen gyorsan megmozdult a cenzúra. A cári Oroszországban még ugyanebben az évben betiltatták az új műfajt, s rögtön a premier után bezárták az első "kísérleti" mozi, a moszkvai Mephisto-phelest. Az első – ismert – amerikai pornófilmben viszont 1915-ig kellett várni. Ez a *Piknik a fűben* (A Grass Sandwich) lett.

A soft, azaz a lágy pornó valószínűleg "találmány". Japánban, az 50-es évek elején indult el ez a hullám olyan tinédzserfilmekkel, mint a *Szűz-klinika* (Virgin's Clinic) vagy az *Egy szűzlány szex-kézikönyve* (A Virgin's Sex Manual), a címszerepekben Yoshiko Kugával. Amerikában a méretes keblek szerelmese, Russ Meyer honosította meg a műfajt. Ez *az erkölcssten Mr. Teas* (The Immoral Mr. Teas, 1959) c. moziájával mindjárt az érdeklődés központjába került. A vetkőztető szemű férfi fantasztikus ötlete alig egy év alatt 150 (!) különböző filmben köszönt vissza.

A 70-es évek két kulcsfilmje a francia *Emanuelle* (1974) és az amerikai *Mély torok* (Deep Throat, 1972). Mindkettő zajos fogadtatása és elsöprő pénzügyi sikere egyértelműen bebizonyította, hogy a lágy és a kemény pornó is képes életképes a nyilvános moziforgalmazásban is. Eredményeik hatására – amely csak dollármilliárdokba mérhető – a világ nyugati részén végleg polgárragot nyert a műfaj. Megindult a tömeges elterjedésük, miközben a két film is sorozatta terebélyesedett, s a főszereplő lányok – Sylvia

Kristel és Linda Lovelace – egyik napról a másikra világhíresek lettek. A pornófilmek Oroszországban a legnépszerűbbek, 1982-ben 42 millió dollár hasznot hoztak csak a moziátogatók. És akkor a tv-ről is a videoforgalmazásról még nem is beszélünk!

A hagyományos férfi-nő kapcsolatot "mélyebb" megjelenítés mellett a celluloidszalag alkalmas a megcsókoltól eltérő szexuális magatartásformák bemutatására is. A férfi homoszexualitás egy

1919-ben gyártott német játékfilmben, a Richard Oswald rendezte *Másképp, mint másokban* (Anders als die Anden) bukkant fel először. A férripáros tagjait a korszak egyik legnagyobb színésze, Conrad Veidt és Reinhold Schünzel alakította. A cenzúra erőteljes fellelése miatt csak az 1940-ben készült *Két világ* (Zwei Welten) – a rendező Gustaf Gründgens volt – választja újból témájává (az ezúttal) két diáklány „idilli” kapcsolatát. A 60-as évektől kezdődően főleg Angliában forgattak a férfiszerelemről műveket. Egy újabb keletű produkciójukat, Derek Jarman *Angyali párbeszéd* (The Angelic Conversation) című filmjét a legutóbbi angol filmhéten a magyar közönség is láthatta. A legnagyobb kasszasikert viszont egy kacagtató komédia, a francia-olasz eredetű, s nálunk is telt házakat vonzó *Örült nők*

ketrece (Les Cage aux Folles, 1978) aratta. Főszerepeiben a felejthetetlen alakításokat produkáló Ugo Tognazzi–Michel Serrault duó szípkarkázott.

A nők közötti lesbizkus szerelem első, igen óvatos megközelítésére a *Lányok egyenruhában* (Mädchen in Uniform, 1931) című német filmben történt kísérlet, egy porosz leányintézet belső életének részletezésekor. Amerikában csak jó három évtizeddel később, a *Gyermekek órájában* (The Children's Hour) fogalmazódott meg nyíltabban a kérdés. A film érdekessége, hogy William Wyler rendező Shirley MacLaine és Audrey Hepburn közreműködésével már másodszor fordult a történethez. Igaz, a korábbi változat-

ban – *Háromszög* (These Three, 1936) – meglehetősen nehéz volt ráismerni Lillian Hellman ötletadó színdarabjára. A filmek sorában mi, magyarok Makk Károly *Egy-másra nézve* (1980) című művészeti alkotásával képviseltetjük magunkat.

A magyar mozik sokáig zárva maradtak az erotikus töltésű filmek előtt. Pótszolgáltatásként viszont minden 18 éven felüli magyar állampolgár megtekinthette Erich F. Bender *Helga* (1967, NSZK) című – erősen megcsonkított változatban bemutatott – szexuális felvilágosító filmjét. Talán kevésbé ismert tény, hogy az ilyen

felvilágosító jellegű oktatófilmeknek már volt előzményük Magyarországon, a II. világháború előtt az *Amiről nem beszélünk* című film. A sorompók először a soft pornó *Lady Chatterley szeretője* (Lady Chatterley's Lover, 1982, angol-francia) előtt nyíltak meg, majd a nemi aktust a maga közvetlen valóságában, de ugyanakkor művészi színvonalon bemutató híres-hírhedt Osima-film, *Az érzékek birodalma* (L'empire des Seur, 1975, francia-japán) is megjelenhet a közelségbe került. A lista a továbbiakban – feltehetően – még gyarapodni fog.

Szilágyi G. Gábor

Meditáció a

Nagyobb gyártók gyakori szokása, hogy termékeiket többféle márkanév alatt is forgalomba hozzák. Emögött különféle üzleti megfontolások vannak. Az egyes márkanévek időnként minőségi osztályokat is jeleznek, ami természetesen az árakban is megmutatkozik. A jobb minőség gondosabb gyártást, korszerűbb technológiát, jobb, válogatott alkatrészeket, szigorúbb minőségi előírásokat, precízebb beállítást és szebb csomagolást feltételez. Természetes, hogy ezek a tényezők ugyanazon termék esetében is eltérő minőséget eredményeznek. A minőség pedig kulcsfogalom az üzleti életben, amiben nem lehet ingadozás. Gyakran adnak el bizonyos licenceket, de a más gyártó által másféle körülmények közt készülő ugyanolyan modelleket nem tisztességes ugyanúgy megjelölni, mint az eredetit.

Feltehetőleg ilyen vagy hasonló dolgok miatt van az, hogy a közismert és kiváló japán videógyártó, a JVC (Japanese Victor Company) termékeit Japánban Victor, a tengerentúlon és Európában JVC, illetve Saba márkánévvvel árusítják. A Saba tagadhatatlan előnye az árakban van, jóllehet minőségét a JVC határozza meg. Márpedig a hazai vásárlóknak ez nem elhanyagolható szempont. Nyilván ez az oka annak is, hogy nemrégiben Saba termékeket árusító üzlet nyílt Budapesten a Váci utcában. A dolog egyetlen szépséghibája az, hogy csak váltóval lehet benne vásárolni. Árai az NSZK

hasonló üzleteiben megszokotakhoz képest jóval szerényebbeknek tűnnek, és ha ehhez még hozzávesszük azt, hogy az itt vásárolt eszközökhöz nem kell külföldre utazni és vámot fizetni, valamint azt, hogy egyéves garanciát adnak rájuk – a kép igen kedvező. A választék viszont szűkösen látszik, mert a néhány futó Saba típusú videoeszközön kívül pár Sony és JVC készülék van csak az üzletben,

azonban szinte bármi megrendelhető. A szállítási határidő kevesebb mint egy hónap.

Első készülékünk, amelyet bemutatunk, egy kicsiny, VHS-C rendszerű kamkorder. Teljesen automatikus, amiből sejteni lehet, hogy az utca emberének szánták. A JVC típus neve GR-A30E, Saba megfelelője VM 6940 CCD jelzéssel került forgalomba (1. ábra). Kialakítása és kezelőszerveinek elhelyezése praktikus és ugyanakkor tetszetős is. A JVC ad a formára: egyik tévékészüléke 1988-ban a stuttgarti Design Center díját nyerte el szolid, egyszerű formájával. Menetkész állapotban – akkuval és kazettával – mindössze 1,35 kilogramm nyom. Tervezői nagy felbontású CCD elemet építettek bele, és olyan áramköri megoldásokat alkalmaztak, amely 10 lux megvilágítástól már használhatóvá teszi. Hatszoros variobjektívjét motorral lehet mozgatni az egyenesletes variózás érdekében – az az igazság, hogy ma már minden kamkorder ilyen.

A makrobeállítás lehetőségét is megteremtették a gyártók, de

úgy tűnik, hogy az amatőrök nem élnek vele, pedig igen hatásos felvételek, beállítások készíthetők a segítségével. Például tárgyak finom részletei, kézírás, bogarak mozgása stb. – ehhez azonban nem elég csak a gombot nyomni, hanem némi türelemre is szükség van. A makro állásban ugyanis nem működik az autofókusz, ezért az élességet vagy a tárgy távolság változtatásával, vagy a variókkal kell beállítani – soha nem az élesség-állító gyűrűvel! Ez azonban a kisebb nehézség, a nagyobb az, hogy igen közeli beállításnál nehéz világítani, mert a készülék eltakarja a témát, így csak oldalt lehet a lámpákat elhelyezni. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy bőven megéri a megtérülés.

GR-45

2. ábra

GR-A30E

1. ábra

VR 6480

3. ábra

SABA termékei körül

A CCD kiolvasási idejét két fokozat közt lehet állítani. Be lehet írni a képbe a dátumot és az időt. Az elektronikus kereső pici, de mint minden kamkorderen, illetve kamerán, arra is alkalmas, hogy fekete-fehérben vizsgálhasson nézni a felvett anyagot. A kamkorder jó képminőségét a HQ-eljárásnak megfelelő áramköri megoldások és a VHS-C kazetták jobb minősége szavatolja. Sajnos a készülék felezett sebességgel nem tud sem felvenni, sem visszajátszani; normál lejátszásra azonban alkalmas. A készülék 1988 végén

került az üzletekbe az NSZK-ban; ára még nem ismeretes.

A Saba VM 6990 jelű kamkorder (2. ábra) szintén VHS-C rendszerű és megfelel a JVC GR-45 típusnak. Nagyon hasonlít a VM 6940-hez – gyaníthatóan ugyanaz a konstrukció az alapja mindkettőnek –, de van néhány különbség: felezett sebességű üzem, négy lépésben $\frac{1}{1000}$ mp-ig csökkenthető kiolvasási idő és egy nagyméretű LCD kijelző a készülék oldalán, amely a beállítások és üzemmállapot mellett a valós szalagidőt is mutatja. A motoros varióknak kétféle sebessége van. A készülék üzemműködési súlya 1,5 kg. Ára 3500 DM, ez azonban magában foglal egy hálozati adaptert, illetve töltőt, egy akkut, egy RF-adaptert, egy

kazettát, a vallszíjat és egy anyakazettát a normál VHS gépekkel való kommunikáció érdekében. Készül az S-VHS változata is. NTSC-ben már kapható; a PAL-változat ára pedig várhatóan 4000 márka körül lesz.

A Saba kínál S-VHS asztali készüléket is. Neve VR 6480 (3. ábra). Csúcskészülék: csaknem minden benne van, ami a videós asztali készüléktől napjaink technikai színvonalán elvárható. Hi-fi hangfelvétel és lejátszás, felezett sebesség, lassítás öt fokozatban, zavarmentes állókép, kétnormás működés, programozás egy évre, VPS. Mindössze annyit lehet felírni a VR 6480-nak, hogy nincs benne digitális tár (framestore), ami a felvételkor és lejátszáskor is lehetővé tesz bizonyos trükköket a zavarmentes lejátszás és tökéletes állókép mellett. Videotext programozásra nem képes, bár egy csúcskészüléktől ez elvárható lenne.

Tévévevők, illetve monitorok tekintetében a Saba kínálata a szokásos skálán mozog a kis képernyős készülékektől a nagyobb méretűekig. Nagyobb képernyőméreteknek a felület domborlata szembeütőbb, mint a kis készülékeknek, de ez csupán esztétikai kérdés, mert a megfelelő (és szükséges) nézési távolságról a kép geometriai tor-

zításai ugyanakkorak. Ennek ellenére a JVC kifejlesztett egy újfajta, kisebb domborulatú képcsövet. Sarkos megjelenésével valóban impozáns képet nyújt, de ennek a képminőségre semmilyen befolyása nincsen. A kép minőségét a kontraszter finomsága, az eltérítési és fókuszoló rendszer pontossága és stabilitása, valamint a jelfeldolgozó áramkörök minősége határozza meg. Ilyen a JVC AV-S280 EGT típusú tévéje (4. ábra). 70 cm képátlójú, hi-fi hangfokozattal ellátott, sztereóadások vételére is alkalmas készülék.

Igen jól a felbontása: vízszintesen több mint 630 sor és ez már alkalmas teszt S-VHS jelek minőségi visszaadására is, ezért van rajta S-VHS csatlakozó is. PAL és SECAM jeleket egyaránt fogad. Van benne videotext-dekóder és egy 64 oldalas tároló. Kiterjesztett hangolási tartománya alkalmas teszt a különféle kábelátvitel-csatarnak vételére is. Felszerelték egy ún. VSM (Video Status Memory) áramkörrrel is, amely három beállított készülékállapotot tud tárolni és gombnyomásra beállítani. Ez nem azonos a hangolástól tároló memóriával, amely csak az egyes adókhoz tartozó hangolási adatokat jegyzi meg.

Saba néven kerül forgalomba a TV-Journey 2 nevű pici tévé, amely LCD-matrix képernyővel működik (5. ábra). A kb. 80 000 képelem mintegy 200 soros felbontást kínál vízszintes irányban – ez nem valami nagy teljesítmény, azonban a szokásos távolságból tetszetős képet ad. Az alkalmazott TFT-technika (Thin Film Transistor) tovább javítja a kép élességét. A hangolást a képernyőn látható indikátor jelzi. A jobb vétel érdekében kihúzható teleszkópatenna van a készüléken. Telepről is, hálózatról is működtethető. Beépített hangszórója van, de fejhallgató is csatlakoztatható hozzá. Kifejezetten ajándék kamerák és kamkorderek, valamint képmagnók mellé mint színes monitort. Méretei: 10,6 × 9,3 × 5,2 cm; súlya a telepekkel együtt 450 gramm. Ára kerekén 1000 már-

4. ábra

5. ábra

SABA

ka; ezért a pénzért már egész jó asztali képmagnót vehetünk – vagy egy nagy képernyős tévét...

Erdemes még megemlíteni a Saba két asztali képmagnóját. Az egyik a VR 6440 Digital nevű csúcskészülék (6. ábra), amely mindennek dacára csak hagyományos (monó) hangrögzítési technikával van felszerelve, de a beépített digitális tár lehetővé teszi a „kép a képen”, illetve az osztott képmézős üzemet kilenc képpel (csatornával). Stroboszkóp, mozaik, szolarizáció egészíti ki a framestore repertoárját. Egy évre programozható és van benne VPS áramkör. Előkészítették a videotext-programozásra, de önmagában nem alkalmas rá. Gyorsbefűzési rendszerre csökkenti a néha még hosszúnak tűnő néhány másodperces várakozási időt is.

A másik, VR 6460 típusú Saba asztali képmagnó (7. ábra) hi-fi sztereo rendszerű és a hangrögzítés részére feleltet sebességgel is rendelkezésre áll. Ez egy célzó megoldás, hiszen a hangminőség romlása észre sem vehető a szalagssebesség csökkenésekor. Azt mondhatnánk, hogy az előző gép azok számára készült, akik számára a kép a fontosabb; ez a képmagnó a hang szerelmeseit kívánja kielégíteni. Digitális tár épp ezért nincs benne, de a HQ minőségi jellemzőket ez is megüti. Egyéb szolgáltatásaiban teljesen hasonló az előző típushoz, de van egy praktikus megoldás rajta: a hozzá kapcsolható hi-fi tuner (rádió) részére van egy hálózati csatlakozója, amely arra szolgál, hogy programozott hang felvételek a tuner is bekapcsolódjék, majd a hangfelvételt után ismét ki legyen kapcsolva.

Szólunk kell még a JVC asztali S-VHS csúcskészülékéről, amely a HR-S5000EG nevet viseli (8. ábra). A digitális képtárolón kívül minden ma szokásos szolgáltatás megtalálható rajta. A programozás a képernyőn ellenőrizhető. A VPS áramkör lehetővé teszi a teletextoldalak különféle szempontok szerinti előválasztását. Felezett sebesség esetén egy négyórás kazettával nyolcórás folyamatos felvételt vagy visszajátzást érhetünk el. Szemben sok más, igénytelenebb képmagnóval

6. ábra

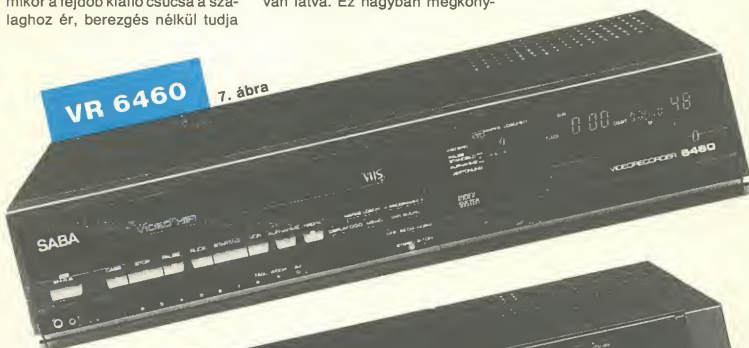
val, ennél a gépnél bátran használhatjuk a négyórás VHS kazetákat, mert mechanikai szerkezete precíz és a szokásos 19 mikronnál valamivel vékonyabb, kb. 16 mikron vastagságú szalagokkal is kíméletesen bánt.

Egyébként nemcsak a szalagrongálás szokott gondot okozni, hanem a szalag nem megfelelő fellekvése is, ami fokozott jelkimaradást von maga után. Ennek megjavítására a JVC ezen a készüléken egy olyan fejdobot alkalmaz, amelyen a videofej előtt egy kis kidudorodás van. Ez a dobocska megemeli a szalagot és mikor a fejdob kiálló csúcsa a szalaghoz ér, berezgés nélkül tudja

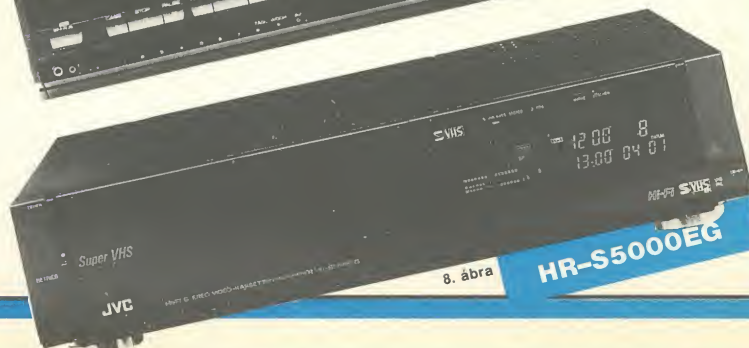
azzal a kontaktust felvenni. Ezzel elmarad az a kerregő hang is, amely a fej szalagra való gyors felfutásából adódik és némely képmagnónál annyira erős, hogy lehetetlenné teszi a hangfelvételt a készülék közelében. Többek közt éppen egy Saba hordozható gép, a PVR 6083 is híres erről. A készülék normál VHS üzemben is működik, ilyenkor SECAM jeleket is elfogad. S-VHS ez ideig csak a PAL-ban létezik. A HR-S5000EG lejátszási kereső üzemmódjában a szalag megjelölt pontjait öt másodpercnyi gyorsított üzemben lejátszik, ami a kívánt műsor rész megkeresésében óriási segítség. A gép az S-VHS csatlakozókon kívül két Euro-AV csatlakozóval is van látvá. Ez nagyon megkönnyíti

nyíti a másolást, mivel az egyik kizárólag csak bemenet, ahova a karkortort vagy egyéb bejövő képmagnót lehet csatlakoztatni anélkül, hogy át kellene kábelelni az egész összeállítást. A hangolőségység sztereóadások, illetve kétnyelvű műsorok vételére egyaránt alkalmas. Forgó törőfej gondoskodik az inzert-felvételek tökéletes minőségéről.

Úgy tűnik, a JVC termékvalasz- tékából csupán a projektorok hiányoznak. Az S-VHS professzionális készülékeiből teljes a kínálat, de az árak miatt ezek nehezen elérhetők számunkra. Mindazonáltal a következő fél évben kiderül majd, hogy az S-VHS milyen helyet tud elfoglalni a U-Matic és a profi rendszerek között.

7. ábra

8. ábra

SONY Jumbotron képernyő

Az egyre nagyobb méretű és nappali, utcai fényviszonyok között is nézhető videoképernyők kifejlesztésére irányuló törekvések folyamatosan újabb eredményeket hoznak.

Ennek egyik példája a Sony Jumbotron fantázianevű óriás képernyője. A dolog lényege az a kicsi elemi fényforrás, amely vörös, zöld és kék színű fényt kibocsátására alkalmas kivitelben készül (1. ábra). Három ilyen kis elem alkot egy RGB egységet, amely alkalmasan vezérelve bármilyen színt elő tud állítani – természetesen csak akkor, ha kellő távoból szemléljük, mivel a színek keverését a szem végzi el. Az RGB egységekből 8-at vagy 16-at szerelnek össze az ábrán látható módon és ezekből az elemekből lehet felépíteni az egész képernyőt. A 8-as csoport osztástávolsága 22 mm, a 16-osé 15 mm. A fényforrás működési elvét nem közölték; úgy tűnik, hogy valamilyen LED-hez hasonló fényemittáló szerkezet.

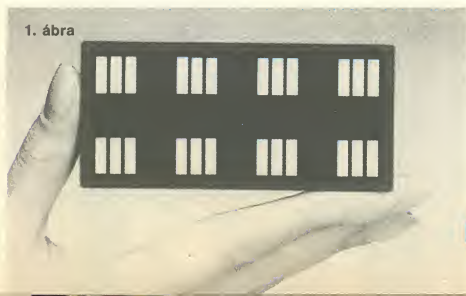
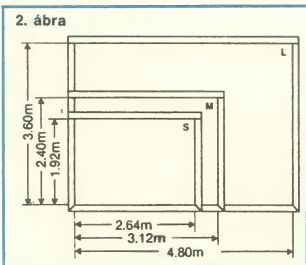
Élettartama a Sony szerint 8000 óra. Az elemekből elvileg tetszés szerinti méretű panelekat lehetne felépíteni. A Sony három méretet készít S, M és L jelzéssel (small, medium, large).

A legnagyobb (L típus) $3,6 \times 4,8$ m méretű és 76800 RGB triót tartalmaz (2. ábra). A felületi fényessége 1400 nit. Ezek az adatok arra engednek következtetni, hogy olyan nagy fényerejű, jó felbontású videoképet lehet segítségével előállítani, amely ez ideig a videopro-

jektorokkal nem volt lehetséges. Az egyes elemek tónusát 8 bites vezérléssel 256 lépésben lehet változtatni. A Jumbotron nemcsak analóg képek, hanem digitális karakterek megjelenítésére is kiválóan alkalmas.

A Jumbotron készül faira szerelhető, mennyezetre függeszthető és padlón álló kivitelben is. Az S jelű típus fogyasztása 3,7 kW, a nagyméretű L típusé 12,6 kW. A felbontás terén fennálló nyilvánvaló különbségek miatt az S típus 464, az L típus 1590 alfanumerikus karaktert tud kiírni (3. ábra). A nézési távolság mindhárom típusnál 6 és 100 méter közt változik – az utóbbi érték nyilván csak a legnagyobb képernyőre vonatkozik. A készülékek súlya nem csekély: a legkisebb 920 kg, a legnagyobb 3210 kg; ezek tehát nem hordozhatók.

A Japánban forgalmazott (NTSC rendszerű) készülékek többféleképpen is felszerelték gépkocsira a jobb mozgathatóság érdekében (4. ábra). Az elemekből történő építkezés azzal az előnnyel is jár, hogy tetszés szerinti képarányt lehet létrehozni és így akár a HDTV képek megjelenítésére alkalmas ernyőt is ki lehet alakítani belőlük.

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Befűzve

Szépen csengő nevet viselnek e havi tesztünk szereplői. Két választottunk a Panasonic NV-G40 EE és a Siemens FM 601.N4-es készüléke volt, melyekhez talán azok is hozzájuthatnak, akiknek éppen nincs módjuk, idejük vagy netán bátorságuk határainkról túlról videót hozni, mégis csatlakozni szeretnének a képmagnósok egyre népesedő táborához.

A PANASONIC NV-G40 EE a legújabb fejlesztésű csatlád tagja, s jellemzőivel várhatóan tovább fogja szélesíteni e márka híveinek táborát. A típusjelzésből a járatosabbak rögtön rájönnek, hogy az „EE” kivitel PAL-SECAM színnormás, CCIR-OIRT hangú készülék, vagyis a gyár eleve alkalmassá tette a mi rendszerünk szerinti adók vételére.

Az elegáns tervezésű, lapos készülék előlapján három felirat vonja magára a figyelmet: SUPER STILL, SUPER FINE SLOW, SUPER 3 HEAD, vagyis kiváló állókép, kiváló minőségű, szabályozható lassítás, 3 fej, melyek tulajdonságainak értékelésére később még kitérünk.

A videó palástja öntöttvázás mechanikát rejt, mely a Panasonic készülékeknél már ismert konst-

rukciós elv. A felvenni kívánt műsor fogadása történhet a szabványos, nagyfrekvenciás antennabemeneten és az audio/video bemeneteken egyaránt. Ez utóbbiak az EE kivitel RCA rendszerűek.

A készülék tunerja mind a CCIR, mind az OIRT norma szerinti csatornák vételére alkalmas. A hangolóegység feszültségszintezőes hangolással 56 állomás beprogramozását teszi lehetővé. Kényelmetlennek tartjuk azonban, hogy míg a színnormákat a készülék automatikusan azonosítja, az OIRT kísérőhangú adások vételénél az előlapon lévő kapcsolót SECAM OIRT állásba kell helyezni. E funkció a távszabályozón sem található meg, így „műholdas házakban” a testmozgás elkerülhetetlen.

Későbbi időpontban felvendő tv-műsorok felvételére 1 hónapra előre 4

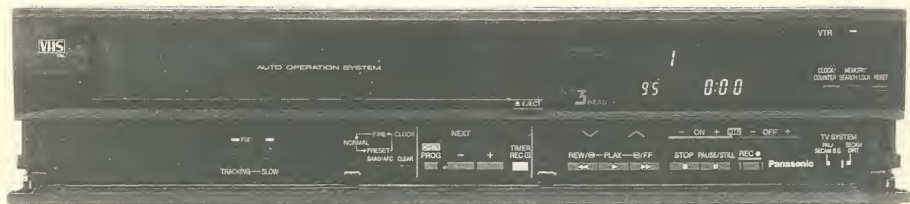
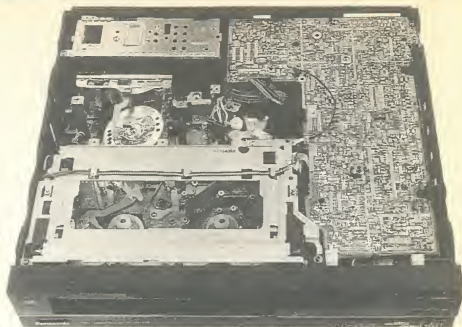
program állítható be, ezen belül az egyik naponkénti vagy hetenkénti ugyanazon időintervallumban történő felvételsorozat is lehetséges. Ha már szó esett az időről, említsük meg, hogy a programegység órája kvarcvezérlésű és 2002-ig ismeri a hónapokat, napokat. A kijelző egyébként bármely működtető gomb

megnyomására jelzi az üzemmódot és folyamatosan méri – óra, perc, másodperc pontossággal – az elhasznált szalagidőt, de számlálóállással is képes tájékoztatást adni a lefutott műorról. A hátapon található kapcsolóval a „Test signal” beállításhoz jelenik meg a készülék kimenetén, melynek segítségével a tv könnyedén beállítható. Egyébként a 32–40-es csatornákon teremthető meg

gyorsbefűzéses, tehát újabb befűzésre történő várakozás nélkül, a magnó azonnal indítható. Lejátszáskor, ha a készülék nem talál a szalagon műsoranyagot, azonnal átvált gyorskeresésre, és ezt addig folytatja, amíg képet nem érzékel. Természetesen ha a gyorskeresés funkciót üzemeltetjük, akkor az automatikus normál sebességre történő átváltás nem következik be.

a nagyfrekvenciás kapcsolat a tv-készülékkel.

A kísérőhang OIRT és CCIR rendszerű. Természetesen lehetőség van a videojellel és hangjellel történő tv-csatlakoztatásra, RCA csatlakozókon keresztül. E készüléken a tracking (jelkövetés) állítható, és ellátták a készüléket QTR, vagyis gyorsfelvételi lehetőséggel. Egyébként a négy, gyakrabban használt nyomó-

A 3 fej hatását az állókép-nél és a lassított lejátszásnál érzékeltük. A NV-G40 EE állóképe az eddig látott standard osztálybeli készülékek közül a legjobb volt, és ugyanezt kell elmondanunk a képenkénti léptetésre is. Lassítás során is csikmentes, jó képet láthattunk.

Nem ejtettünk eddig szót a hangról, nos, ez a hagyományos monó rendszerben történik, s a hangfrekvenciás átvitelt, torzítását, nyá-

ban kiemelkedő képjellemzőkkel és szolgáltatásokkal, megfelelő minőségű kísérőhanggal. Kifogásoltuk az OIRT-CCIR hang manuális

csit több szolgáltatást tapasztal friss szerzeményén. A fő különbségek: az előválasztó egység ún. Hypertuner, mely a kábeltunernél is

gomb kivételével (üzemi kapcsoló, óra/számláló átkapcsoló, képrögzítési memóriagomb és számlálónullázó) az összes többi gomb egy lehajtható ajtó mögött helyezkedik el.

A Panasonic NV-G40 EE-hez mellékelte VEQ 0744 típusú távszabályzó egyszerű, a beirt programokat csupán egymás utáni léptetéssel lehet előcsalogatni és ezen kívül a magnó-funkciókat lehet kiválasztani.

Visszatérve a magnórész bemutatására, e rendszer is

vogási jellemzőit, zaját saját osztályán belül jónak értékeltük. Nem emeltük ki külön a HQ képfelvételi rendszert, melynek tulajdonságai a sorbontásban, videoátvitelben jelentkeznek. Mind a labormérések, mind a tapasztalt kép alapján a készülék képvisvisszadása jó, melyhez megfelelő jel/zaj érték járul.

Összefoglalva: a PANASONIC NV-G40 EE jó műszaki tulajdonságokkal rendelkező video, saját osztálya-

váltását és a távszabályzó szerény kivitelét, melyen a csatornák csak emelkedő vagy csökkenő sorrendben válthatók.

Aki külföldön vásárolja meg ezt a készüléket, az ki-

több vétellehetőséget tud, az általunk sértegetett távszabályzó 10-es tasztatúrával rendelkezik, tehát a csatornák választással azonnal lehívhatók, no meg tartalmaz-

za a Timer programozási lehetőségét, s végül scart csatlakozó is található a készüléken. Nem mellékes az sem, hogy e típushoz létezik olvasóceruza is, mellyel a programozás vonalkódról végezhető el, már ahol van ilyen. De ennek a típusnak a 40-es szám utáni két betűje EG, ami a PAL-SECAM normás, de csak a CCIR hangos nyugat-európai kivitel jelölése.

Másik választottunk a **SIEMENS FM 601.N4** típusú készüléke, mely ha nem is új, de sajátos, „pultos” kezelőszervi elhelyezésével rögtön felhívja magára a figyelmet. Melegbarna színösszeállítás is tetszetőssé teszi. Az említett pulton találhatók a magnófunkció gombjai, valamint a program előre és visszaléptető nyomógombja. A pultba simuló ajtó mögött találhatók a tracking (csatorna-finomhangoló) beállító nyomógombjai + - irányje-

lőléssel, a programléptetés PRESET gombja és a hangolások memóriarögzítését végző OK nyomógomb. Jó elhelyezésük miatt könnyen kezelhetők.

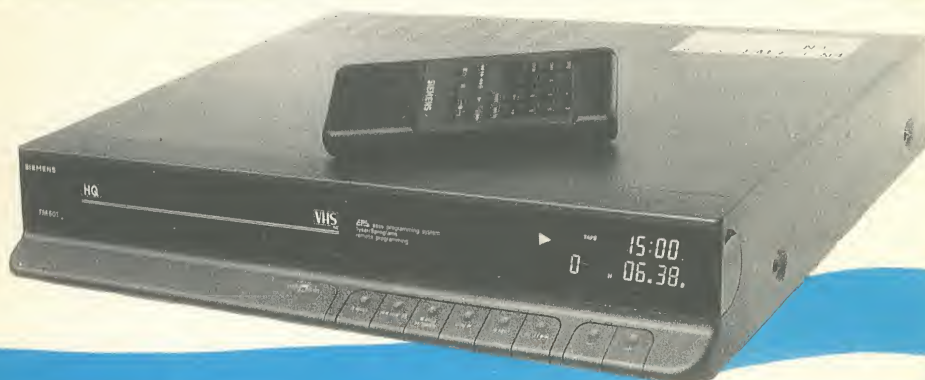
Leemelve a készülék palástját, a mechanika, a nyomtatott áramköri panelek nagyon ismerősnek tűntek, s valóban, a készülék sok rokonságot mutat a SANYO VHR 4100-zal, melyet korábban már teszteltük (Video Magazin 88/10), és sok szempontból jónak találtuk.

Röviden a hasonlóságok között ez a készülék is gyorsított és gyorsított rendszerű, vagyis a kazetta behelyezése után önműködően bekapcsol, még akkor is, ha a készülék készenléti üzemmódban volt, s ezt követően bármely funkció azonnal működésbe hozható. Mivel a szalag befűzése megtörtént, bármely gomb megnyomásával azonnal indítható.

Egyébként a magnónak van egy gombnyomással indítható felvételi lehetősége

MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK

	Panasonic NV-G40 EE		Siemens FM 601 N4	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet	VHF 1-12 csatorna UHF 21-69 csatorna	40,5-99,8 MHz 121,2-230,4 MHz 432-890 MHz	VHF 1-12 S1-S20 (kábel) UHF 21-69	43-304 MHz 430-881 MHz
RF érzékenység (20 dB jel/zaj-ra)	-	120-130 μ V	-	150-170 μ V
RF kimeneti csatornák, ill. frekv.	UHF 36 állítható	31-43 csat.	30-39 csat.	30-40 csat.
RF kimeneti szint	-	2 mV	-	1 mV
impedancia	75 ohm	95 ohm	75 ohm + 5 ohm	69 ohm
Video bemeneti szint	1 V _{pp}	0,9 V _{pp}	0,5-2,0 V _{pp}	1 V _{pp}
impedancia	75 ohm	70 ohm	75 ohm + 5 ohm	75 ohm
Video kimeneti szint	1 V _{pp}	1,1 V _{pp}	1 V _{pp} + 0,2 V _{pp}	1 V _{pp}
impedancia	75 ohm	75 ohm	75 ohm + 5 ohm	78 ohm
Hang bemeneti szint	-10 dB	-9 dB	-20 dB	-
impedancia	10 kohm	47 kohm	50 kohm felett	47 kohm
Hang kimeneti szint	-8 dB	-8 dB	-8 dB	-
impedancia	1 kohm	0,7 kohm	10 kohm alatt	0,5 kohm
Video jel/zaj viszony	nagyobb mint 43 dB	45 dB	43 dB	45 dB
Hang jel/zaj viszony	nagyobb mint 43 dB	46 dB	41 dB	44 dB
Hangfrekvenciás átviteli sáv	-	44 Hz-11 kHz	-	50-11 kHz
Sorbontás	240 sor	260 sor	240 sor	260 sor

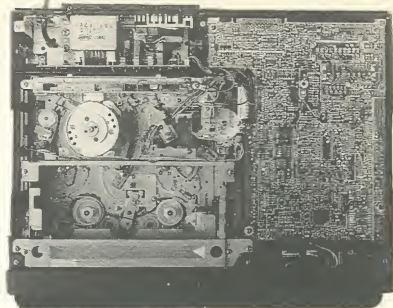

is. Visszatérve a gyorsbetöltéses rendszerre (lényege a szalag azonnali befűzése forgó fej köré, majd a gyors lejtászási lehetőség biztosítása), megítélésünk szerint azért előnyös, mert egyrészt nem feszíti meg a szalagot, másrészt az ilyen típusú készülékek, ha öt percig semmilyen magnófunkció nem működik, automatikusan kikapcsolnak. Ez csak akkor nem történik meg, ha az utolsó művelet csatornaválasztás volt, mivel ilyenkor a

tele a programozott műsorok felvételének, ugyanis, egy éven belül nyolc programozási lehetőség kínálkozik. Bár az összes magnófunkció bemutatására most sem vállalkozhatunk, megemlítjük, hogy alólépre és képenkénti léptetésre itt is mód van, ha ezek nem is olyan minőségűek, mint az NV-G40 EE-nél voltak.

Vizsgálódásainkat folytatjuk tovább a nagyfrekvenciás rész felé. A készülék nagyfrekvenciás előválasztó egysege természetesen kábeltu-

nagyfrekvenciás részé az elsődleges szerep.

Az automatikus üzemmódok közül megemlítjük, hogy ha törlésvédett kazettát helyezünk a gépbe, azonnal elkezd lejátszani, majd annak befejeztével visszatekercseli és „kidobja”. Időzített műsorok felvételének programozása után kikapcsol, és a készülék készenléti állapotba kerül. Rendelkezik ún. ismétlő-, vagy más néven tanulóprogrammal, vagyis a memorizált részt ötször képes visszajátszani. Ez természetesen azt is jelenti, hogy lehetőség van adott helytől történő visszajátszásra, vagyis a kijelzőn megjelenített szalaghelyet a számlálóval rögzíteni lehet. A kijelző egyébként az eltelt szalagdión kívül mutatja a funkciókat, az eltelt időt órában, percben és másodpercben.

Stand by, vagyis készenléti üzemben az év, hónap, nap, óra és perc látható, mely felté-

ner rendszerű és mint az előlapon látható, aranyozott *Easy Programming System* felirat ígéri, valóban könnyen programozható. Erre a készülékhez mellékelt kézikönyv is rávezeti a felhasználót, bár ennek ábrái, illetve szövegrészei kicsit bőbeszédűbbek is lehetnének. Egyszerűen a programozási lépések világosak, s hogy mit tettünk, hol tartunk, az a kijelzőn is olvasható.

A kábeltuner jelentőségét nem akarjuk unos-untalan elismertetni, lényege a VHF sávban emelt csatornaszám és nagyobb szelektivitás, aminek a sok programlehetőséget biztosító közösségi rendszerek, vagy a jó vételképesség – esetleg önálló műholdvételrel rendelkező – egyedi vevőknél van jelentősége. Mégis – az olvasói levelekre és kérdésekre alapozva – ki tértünk egy sokakat érintő kérdésre e fokozat vizsgálata kapcsán.

Hazai gyártóink csak nemrég kezdték a tv-készülékeikbe építeni a kábeltunert (ma sincs minden típusban), a szocialista importból származó

készülékeknel pedig e váltás még későbben következik be. A videomagnón keresztül történő használat több kérdést old meg egy csapásra. Ez lesz a készülék előválasztó egysege, hiszen a felvételek miatt az antennajelelt ide vezetjük be, és ezen keresztül adjuk át a tv felé a jelet, akár nagyfrekvenciásan, a 36. csatornán keresztül, akár videóban, a képmagnónk hatása érvényesül. Előválasztó egységünk tehát kábeltuner is lesz, a programválasztás pedig távszabályoz-

ható sőt, ha eddig csak 8 memóriás tv-készülékünk volt, úgy az a Panasonic esetében 56, a Siemens esetében 39 tárra bővül. Egyébként az első beállításnál a tv-készülékkel a kapcsolatteremtés egy „Test signal” jel segítségével teremthető meg. A videomagnóból kijövő UHF frekvenciátartománybeli jel kísérőhangja mind CCIR, mind OIRT rendszerű lehet, ami különösen az egyenormás vagy turistaútról hozott, át nem hangolt készülékek esetében kedvező.

A TESZTBEN SZEREPLŐ KÉSZÜLÉKEK RÉSZLETES TÁBLÁZATA

	Panasonic NV-G40 EE	Siemens FM 601 N4
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Hálózati feszültség	220 V 50 Hz	220 V 50 Hz
Teljesítményfelvétel	31/8 W	30/8 W
Méretek	380 × 82 × 343 mm	420 × 79 × 347 mm
Tömeg	5 kg	5,5 kg
SZOLGÁLTATÁSOK		
Játékidő (E 240-es kazettával)	240 perc	240 perc
Áttekercselési idő (E 180-as kazettával)	280/282 sec	252/255 sec
Gyorskeresés előre	x	x
hátra	x	x
Lassítás (szabályozható)	x	
Gyorsítás		
Állókép	x	x
Képről képre léptetés	x	x
Képbeugrás		
Ülőhangosítás		
Azonnali felvétel	x	x
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Óra kvarcvezérlés	x	x
Napi programok száma	4	8
Programozható napok száma	31	365
Naponta ismételhető program	x	x
Hetente ismételhető program	x	x
Programban csatornakiválasztás	x	x
AUTOMATIKÁK		
Gyorsbefűzés	x	x
Adókeresés	x	x
Memóriastop	x	x
Szalagállásstop	x	x
Filmvégstop		
Automatikus műsorkeresés	x	
Visszatekerés	x	x
Ismétlés		x
Szinnormaváltás	x	x
Hangnormaváltás bemeneten	kapcsolóval	x
kimeneten	kapcsolóval	kapcsolóval
Hátralévő szalagidő másodpercekben	x	x
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereó hang		
Zajcsökkentő	x	x
Hi-fi sztereó hang		
Biztosítás hálózatkimaradás esetére	x	x
Hozzáférés-leállítás		
Távszabályzó (infra)	x	x
Távszabályozható magnófunkciók	x	x
+ csatornaváltás	léptetés	x
+ programozás		x
CSATLAKOZÓK		
Antenna be	DIN aljzat	DIN aljzat
ki	DIN dugó	DIN dugó
Video be	RCA	RCA
ki	RCA	RCA
Hang be	RCA	RCA
ki	RCA	RCA
Mikrofon		
Kamera		
Kamerastop		

Szólunk kell még a csatlakoztatási lehetőségekről, azért is, mert az eredeti Siemensen is scart csatlakozó volt, de ez nálunk már 2 pár (video/audio be- és kimenet) RCA csatlakozóra kerekedett le. Azt nem tudjuk, hogy mindez súlyos gazdasági megfontolások eredménye, vagy csupán rossz beidegződés, de tény, egyre több hazai tv-készüléken is megjelenik a scart csatlakozó.

A távszabályzó egyébként megítélésünk szerint jól kezelhető, segítségével mind a beállítások, mind a programozás, mind a funkcionális váltások jól elvégezhetők. Összefoglalva: mindkét készülék stabil felépítéssel, jó képjellemzőket mutató típus. A Panasonic ebből az osztályból különösen kiemelkedik állóképével, lassítási tulajdonságaival. Jó tulajdonságai mellett igazán eltörpülnek hibái: a kézi hangnormaváltás és a leegyszerűsített távszabályzó. A Siemens magnó viszont éppen azzal hívta föl magára a figyelmet, hogy rendkívül könnyen kezelhető.

Mindentudó kamkorderek

Egyre növekvő érdeklődésnek örvend a kamkorder. Feltehetően ez az igény megmarad, hiszen talán ennek köszönhető, hogy az ezen a területen piacra kerültek olyan új, amatőröknek szánt berendezések – a Hi-Band kazettás 8 mm-es video, a S-VHS és az ED Beta –, amelyek jobb képminőséget nyújtanak, mint a hagyományos otthoni tv-vevőkészülékek.

A felhasznált videokazettától függően a kamkordereket nagyjából az alábbi csoportokra lehet osztani: 8 mm-es, kompakt C és normál kazettás VHS rendszer vagy annak Super változata (S-VHS), valamint a félprofesszionális használatra szolgáló és nagy felbontóképességű ED-kamkorderek.

Egy kamkordernek sok előnye van. Ezek közé tartozik többek között a kompakt forma, az éles, jó minőségű kép és hogy könnyen kezelhető. Ezeknél a berendezéseknél az új technológiák egész sorát fejlesztették ki és alkalmazták a kameramodulban, valamint a videofelvételi részben. Ezek közé a fejlesztések közé tartozik a CCD-képszenzor (a kép elő-

állításához szükséges új felvezető elem, amely az optikai képeket elektromos úton alakítja át megfelelő tévéjelekké), az automatikus távolságállító rendszer (mely a felveendő tárgyat teljesen automatikusan élesre állítja), és az automatikus blendevezérlés. Hasonlóan újak a nagy teljesítményű videofejek, a kompakt szalagtovábbító mechanikák és a javított jelfeldolgozó áramkörök.

Az újonnan piacra kerülő kamkorderek kiemelkedő funkciói a fejlett elektronikus technológia teljes mértékű hasznosításán alapulnak. Ilyen például a teljesen problémamentes felvétel, a leegyszerűsített editálási eljárás és a digitális képtárolók alkalmazása.

Kényelmi szolgáltatások

Az új kamkorderek objektíveinek nagyobb a gyújtótávolság-tartományuk (6-tól 8-szorosig terjedően), nagy fényerejük (f/1,2-től f/16-ig

terjedő blendevel), és 2/3"-os, oldalra és függőlegesen mozgatható elektronikus keresővel látták el őket. Ezenkívül kompaktabbak, és elemekkel együtt 1,2 kg súlyúak, úgyhogy a kamera felhasználási területe jelentősen kibővült.

Néhány modell már olyan magasban fejlett lejátszási funkcióval is rendelkezik, mint a zavarmentes állókép, a lassítás és a stroboszkópeffektus, s mindemellett digitális tárolót alkalmaznak. További funkciók a felvétel/lejátszás és a szalag gyors előre/hátra futtatása.

Időközben egy 3"-os LCD színes monitor is a piacra került, melyet könnyen csatlakoztatni lehet a kamkorderhez és így kettős funkció-

val rendelkezik: felvétellel kereső, ellenőrzéskor pedig monitor, melyen azonnal meg lehet nézni a felvett képet.

Különleges szolgáltatások

Egész sor új szolgáltatási funkciókat fejlesztettek ki, amelyek lehetővé teszik, hogy mind a hozzáértő, mind a laikus videózó a saját videó-szoftverjét élvezhesse. Ezeket vesszük sorra az alábbiakban.

Automatikus dátumbevitel: timer funkció, mely felvétel közben rögzíti a dátumot és az időpontot.

Intervallumfelvétel: lehetővé teszi egymást követő felvételek készítését 30 másodperces, illetve 1, 2 vagy 5 perces intervallumokban. Ez a funkció igen kényelmes olyan objektumok felvételekor, melyek lassan mozognak (például felhők vagy virágok). Intervallumfelvétellel közben egy speciális jelzés jelenik meg a keresőben, egy kezdeti ponttól visszaszámlálásra kerül az előre meghatározott intervallumérték, amíg le nem telt az előre beállított felvételi időtartam.

A lassan lezajló folyamatok időben való „összenyomását” teszi lehetővé az „intervallumfelvételi” szolgáltatás. Képsorunk egy pillangó születésének néhány fázisát mutatja. Ezzel a módszerrel tudományos jellegű, szabad szemmel soha nem látható mozgóképfelvételeket készíthetünk.

Többszörös felvétel: a felvételt billentyű minden megnyomására több teljes kép kerül felvételre. Ez a funkció jelentős könnyítést a képfilmek készítésénél (kockázás).

Önkidő: ezzel az automatikus expozíciós funkcióval a felhasználó önmagáról (például háttérzene és/vagy szöveg). Ezen kívül néhány gyártó már közös vezérlő jeleket használ, melyeket a videokorderrel és a tv-monitorral fel lehet dolgozni. Ilyen módon egy editálásra szolgáló külön videokorder könnyűszerrel távirányítható a videokorderről.

Fellelke blende: a felvétel közben történő gombnyomással a felvételeket le vagy fel lehet blendézni (elsötétítés, kivilágosodás).

Negatív-pozitív fordítás: egy DP adapter segítségével negatív színes filmen levő felvételt pozitívvá lehet fordítani. Ezenkívül lehetőség van egy komplementer színfordításra az élő videóképekhez is.

Feliratkészítés: négy különböző címjel, beleértve a kézírásos illusztrációkat és jeleket is, előre bevihető az objektívemen keresztül a beépített képtárolóba. Felvétel közben az üzemeltető tesztes szerint lehívhatja ezeket a címeket és kombinálhatja őket a felvételre kerülő képekkel. Lejátszáskor/editáláskor a képeket úgy is be lehet vinni, hogy a kombinált képek a tv-képernyőn keresztül kerüljen visszaadásra.

A címek színelárkításához nyolc szín áll rendelkezésre (egyebek mellett fehér, kék, piros, sárga és fekete). Ezenkívül lehetőség van a címek negatív/pozitív átfordítására is.

Editálási funkciók

Gyors editálás. Felvétel közben is ellenőrizhetjük a már felvett képeket, nem kívánt jeleneteket pedig nehézség nélkül törölhetjük. Ezen funkcióhoz a videokorder felvétel/szünet üzemmódban – a visszafutató billentyű megnyomásával – képkérésre kell állítani, hogy könnyen és gyorsan meg lehessen találni a keresőben azokat a jeleneteket, amelyeket ellenőrizni vagy törölni kell. A nyomógomb elengedése után a készülék ismét felvételi/szünet üzemmódba kapcsol. A forgó törölfejes editálás következtében a két jelenet közé zavarmentesen „beinzeráltak” az új jeleneteket. E funkcióval lehetőség van a gyors elő-

refuttatásra és a lejátszásra is.

Szalagok editálása. További editálási funkciók a nem kívánt jelenetek törlése vagy pótlása (beillesztési editálás), valamint a felvétel után az audio rész pótlása egy másik hanganyaggal (például háttérzene és/vagy szöveg). Ezen kívül néhány gyártó már közös vezérlő jeleket használ, melyeket a videokorderrel és a tv-monitorral fel lehet dolgozni. Ilyen módon egy editálásra szolgáló külön videokorder könnyűszerrel távirányítható a videokorderről.

A megvilágítás automatikus szabályozása

1988 júniusában a Hitachi egy olyan új VHS-C videokorder mutatót be, amely teljesen új, úgynevezett programozott automatikus megvilágítási rendszerrel (AE-rendszer) volt ellátva. A Sanyo Electric pedig egy digitális automata blendesabályozóval ellátott 8 mm-es videokorder dobott a piacra. Ezekkel az új berendezésekkel az amatőr videokorderben is csúcsszintre emelkedett az automatizálás.

A Bauer VCC 606 AF VHS-C formátumú videokorder felülően szép leke-rekített kompakt formájával. Jól látható, hogy a keresőmonitor tetszőleges szögben elfordítható (a kamera akár a földre letéve is használható, hiszen az elforgatható keresőbe így felülről kényelmesen beleszeme-lünk). Az objektív felett jobb oldalon látható kis téglalap alakú ablakocsk-a a videokorder automata fehérszint-szabályozójának érzékelője (az automata fehérszint-szabályozókról az automata élességállító – autofókusz (AF) – rendszerekről következő szá-munkban írunk részletesebben).

Programozott AE rendszer. Ha egy kamerát a felve-endő tárgyra irányítunk, az automatikusan meghatározza a zár-idő és a blendeny-lás optimális kombinációját. Ilyen módon dolgozik az AE automata mechanizmus egy hagyományos filmre dolgo-zó fényképezőgépekben is. A videokamera programo-zott AE rendszere – három lépésben – automatikusan kiválasztja az elektronikus záridőt, az adott feltételektől függően. Az 1/250 mp időt például jó megvilágítás ese-tében (napos időben, a sza-badban), 1/100 másodperces záridőt a belső felvételek-hez, és végül az 1/60 másod-

percet a rendkívül kedvező-ten megvilágítási körülmé-nyek között (belső felvételek, éjszaka).

Egyidejűleg a választott expozíciós időnek megfele-lően a lencsenyílás is beállít-ásra kerül. Az 1. ábrán is látható esetben a záridő a mindenkor rendelkezésre ál-ló megvilágítástól függően változik meg, és a lencsenyíl-ás – ugyancsak a záridő vál-

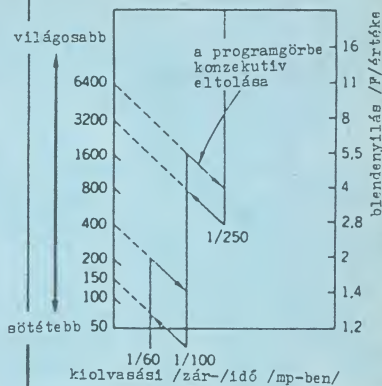
toztatásával összhangban – fokozatosan a megfelelő értékre áll. Az ábra programgörbéjén lévő ún. „konzekutív” eltolódások – ahol tulajdonképpen megduplázódik a görbe – azt jelentik, hogy ezen megvilágítási szituációkban beleavatkozhatunk az automata vezérlés programjába; pl. a kiolvasási idő megválasztásában dönthetünk úgy, hogy vagy az egyiket (1/250), vagy a másikat választjuk, a megfelelő blendeértéket döntésünkől (választásunktól) függően már az automatika szabályozza.

Ellenfény-kompenzálás. Az eddigi automata fényrekeszeknél az objektív nyílása automatikusan növekszik vagy csökken a felvételi objektum világosságának függvényében. Ennek során a felveendő kép átlagos világossági értéke összehasonlításra kerül a tárolt programmal. A legfrissebb fejlődés ezen a területen a digitalizált automatikus fényrekesz-vezérlés, mely a többszörös mintavétellel történő fényerősségmérésen alapul és biztosítja az ellenfény, automatikus kompenzálását.

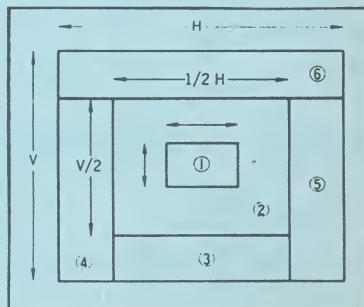
Amint azt a **2. ábra** szemlélteti, a kép hat blokkra van felosztva és ennek alapján a fényesség eloszlását egy számítógép-chip analizálja, összehasonlítja több ezer mért érték memóriában tárolt adataival. A beépített mikroprocesszor megállapítja, hogy a beeső fény a felveendő objektum hátoldaláról (ellenfény) vagy homlokoldaláról (normál világítás) származik. A két középső blokkon (1 és 2), mért értékek megfelelően automatikusan vezérlésre kerül az objektív rekesze, és beáll a legkedvezőbb megvilágítási értékre. Ezzel feleslegessé válik az úgynevezett ellenfénygomb beépítése és a kamkorder használata is egyszerűbbé válik.

Rák József

A felveendő téma világossága /lux-ban/ figyelembe vett reflexiók tényező 18 %

1. ábra. Programozott AE-rendszer működési diagramja.

2. ábra A CCD-képezőkékel mezőbeosztásának sémája digitális megvilágítás meghatározásához.

A Hitachi C40-es VHS-C formátumú kamkorderén már hiába keressük az ellenfénygombot (backlight), korszerű fénymérési rendszere ezt feleslegessé tette. Jól látható a készülék homlokfalán az önkilódó-gomb (selftimer), amely lehetővé teszi, hogy a tulajdonos önmagáról is felvett készíthessen (a kamerát ilyenkor persze állványra kell helyezni).

Egy-egy kiolvasott videokép „élessége” a kiolvasás (expozíció) idejétől is függ. A gyorsan mozgó tárgyak – mint például egy hullámvasút kocsijai – a hagyományos 1/60 mp-es expozícióval (shutter speed) életlenné (elmosódottak), míg ugyanez a mozgás 1/1000 mp-es expozíciónál élesnek látszik.

1/1000 mp

1/60 mp

ROWI *video- szerkesztő*

A videóok legaprólékosabb, időrabló munkája mindig az elkészült anyag vágása, készre szerkesztése. Ehhez nyújt segítséget az USA-beli Videonics cég által kifejlesztett ROWI Video Compiler elnevezésű készülék, mely a megfelelő utasítások birtokában átveszi a rendező szerepét.

A közepes videomagnó árérték arányú kapható készülék használata természetesen feltételezi mindazoknak a berendezéseknek a meglétét, melyek az eddigi munkához is kellek, így a magnó, a televízió és a kamkorder alkalmazását. A video compiler elnevezés egyébként az angol compile szóból származik, melynek jelentése összehozni, összeállítani. Nos, pontosan ez a speciálitása e szürke doboznak, melyet a video- és az audiokábelhez a lejátszó és a felvétel magnó, illetve a tv-készülék közé kell beiktatni. A compiler a felhasználóval feliratozás útján kommunikál. A videófilm készítője egy betűtípusválasztás, infrafényű távszabályzó révén jut szóhoz, és a filmfeldolgozás minden egyes fázisa a képernyőről lépésről lépésre kiválasztható.

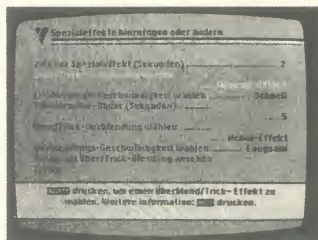
A bekapcsolás után az első parancs a képernyőről érkezik: „Helyezze be a start-szalagot és nyomja be a play gombot!” Azután: „Kérem, ne állítsa meg, a video compiler az Ön vi-

deomagnójának távszabályzási utasításait tanulja.”

A siker eléréséhez a video compilernek is tanulnia, gyakorolnia kell. „A video compiler most az Ön videójának vágási sajátosságait ismerkedik” – olvasható a tv képernyőjén. A videomagnó megáll, előretekercsel, lejátszik, felvesz, megint lejátszik.

„Az előkészítés akár 15 percig is tarthat” – közli megnyugtatóképpen a compiler. Arról, hogy minden úgy menjen, mint a karikacsapás, egy infrafényű adó gondoskodik, melyet egyszerűen a videomagnó elé teszünk. Először azt a 35 tárolt utasításmintát próbálja ki a készülék, mellyel jelenleg rendelkezik. Ha a videomagnó reagál az egyik jelle, a compilernek nyert ügye van, a kapcsolat megteremtődött, és nincs szükség esetleges modifikációra a videóban.

A további munkában a szalagot, amit vágni kell, le kell másolni. Ekkor a compiler láthatatlan markerjeleket csempész a munkakopíra, hogy a kívánt szalagállásokat újra meg tudja keresni. Ezután a filmes jelenetek kiválasztása történik a munkakopíán, ahová a kezdet és a jelenet végét – akár egy „közbevetést” megjegyzést – betűgombokkal lehet bebillentyűzni, melyet a készülék „bekönyvel”. Így módon 500 jelenet megjegyzésére képes, beleértve a címeket, trükköket, effekteteket. A munka félbeszakításakor az adatok a szalagon rögzítésre kerülnek.

Vágás a képernyővel való párbeszéd segítségével: először kikeressük a kívánt jelenetet, címszavakban megjelöljük a kezdetét és a végét (fent).

A trükkre és vágási átmenetekre is „tanácsot ad” a Video Compiler (lent).

A következő lépés a jelenetsor összeállítása. Ez újra a képernyőre készített jegyzetek és a betűtípusátíró segítségével valószínűleg meg. A bebillentyűzött jelenetsor próbatűtattása (Preview – előzetes megtekintés) mindig lehetséges és az esetleges korrekció is elvégezhető.

Ezután a címszavak megadása, a betűtípus és a szín kiválasztása történik. A cím- és szövegszerkesztő három írásfajttával (normál, inverz, árnyékol), 64 színnel rendelkezik, 64 háttérzín felvitelére képes, és lehetőség van a szöveg bekeverésére mozgóképhe. Memóriájában tizenkét grafika, „rejtőzik”: zászló, csillag és még más grafikák, úgyszintén 64 színben, de eszköztárhoz tartozik 17 keverési és törlőeffekt, pl. köd, raszter stb., s mindez háromféle sebességgel. A jelenetátváltások fel- és lekeverhetők, áttűnőssel válthatók a háttérrel, a címekekkel és a grafikákkal. A hang szintén fel- és lekeverhető. Mindezeket a láthatatlan jeleket a készülék a szalagon rögzíti, vagyis archiválja.

Visszatérve a szerkesztéshez: ez lépésről lépésre történik, bármikor ellenőrizhető és tárolása a szalagon biztonságos.

A vágás az eredetiről történik: a vágási adatokkal feltöltött tárolójú video compiler felkéri a filmet, hogy a lejátszó videomagnóban lévő eredeti videokazettát in-

dítsa el. A szinkronimpulzusok úgy „kísérik” az egyes képeket, mint a szuper 8-as filmen a perforációk. A kívánt jelenet szinte képre pontosan másolódik át a felvétel készítő videomagnóval korábban közölt adatok alapján. A video compilerben tárolt és megjelölt grafikákkal és effekttekkel történő bekeverés is ekkor történik meg. A szerkesztő ettől kezdve magára hagyható, hacsak nincs szükség utólagos módosításra. A munka annál gyorsabban fejeződik be, minél gondosabban készült a felvételek sorrendje.

Ismereteink szerint az újabb fejlesztésű készülékeknek nagyobb tárolók alkalmazásával (a jelenlegi 256 kilobyte-os) a szélesebb körű alkalmazáson kívül a szerkesztési gyorsaság is nagymértékben javul.

VIDEO COMPILER
Ára: kb. 1600 DM
Tartozékok: távszabályzó, infrafényű adó, startkazetta, kékzónny, kábel és telepek.

Mindenki előtt ismert a jó reklám, illetve terméktérkép jelentősége. Ha termékismertetőnk – mondjuk egy jó minőségű videofilm – helytől és helyzettől függetlenül azonnal be tudjuk mutatni, máris jelentős előnyt szereztünk. Ennek megvalósításához (a demófilmen

▲ Otake TVP-900

◀ VideoPort VP-2500

▲ Panasonic AG-500

◀ VideoPort VP-2900 P

(külső) egy olyan készülékre van szükség, amely jó minőségű képet ad, hordozható, egyszerűen kezelhető, és a hálózatra csatlakoztatható.

A felmerülő vásárlói igényeket – elsősorban a japán cégek – igen hamar felismerték, így jelenleg viszonylag bő választékban kaphatók (nyugaton) a hordozható kiviteli kombi videokészülékek.

Az első, egyben a legegyszerűbb, a Panasonic AG-500 típusú készüléke. A berendezés egy 27 cm képátmérőjű „majdnem” tv-készülék, és egy videolejátszóból áll. A gyártó a legegyszerűbb kezelésre törekedett, így a készülék csupán a videokazetták lejátszására alkalmas (hiányzik a „tv” vevőegysége – a tuner –, valamint a video felvételfunkciója). A kedvező ár/teljesítmény viszony (ára: 2900 DM), valamint a rendkívül egyszerű kezelés miatt nagy népszerűségnek örvend. A videofilmek lejátszásánál a filmet mindaddig nézhetjük, amíg a kazettát ki nem vesszük, vagy a készüléket ki nem kapcsoljuk, ugyanis a rendszer automatikus ismétlési funkciója a kazetta, illetve a film végén automatikusan visszateker.

A zavarmentes (csikmentes) állóképfunkció, és a zavarmentes lassításfunkció is természetes szolgáltatása a rendszernek.

A GANZ AG típusa, a Videoport VP-2500 már lényeges eltérést mutat mind technikai, mind funkcionális megoldásában. A berendezés egy 22 cm képátmérőjű Loe-

we-Opta televízió és egy NV 180-as Panasonic lejátszó kombinációja. Ez a rendszer szolgáltatja a berendezések közül a legiszább, a legjobb minőségű képet. Ebben szerepe van a kisebb képernyőnek is, hátránya viszont, hogy nagyobb létszámú csoportok részére mint bemutató készülék kevésbé alkalmas. A videomagnó-részhez kamera is csatlakoztatható, illetve a vágás és hangosítás szintén megoldható. Kitűnő állóképet és lassítást érhetünk el ezzel a készülékkel. A videotext-dekóder szintén beépíthető és a készülék Euro-AV csatlakozóval is rendelkezik. A Videoport VP-2500 a legjobban kiépített, a legkisebb és – 10 kilós súlyával – a legkönnyebb, „törpeóriás”. Ára több mint 4000 márka.

Teljesen más árkategóriába tartozik a TVP-900, az Otake gyártmánya. 34-cm-es képátmérője és 16 kg súlya miatt a legrobosztusabb típus. Kiépítettsége a Panasonicéhoz hasonló, annyi különbséggel, hogy a tv vevőegységgel is rendelkezik, mely 30 állomás programozására alkalmas.

Képmínősége szerényebb, mint a konkurens készülékeké, a szűkeérték visszaadása nem olyan differenciált, de még elfogadható. Az állókép és lassítás minősége sem a legkiválóbb. Az Otake a kommersz kategóriában kiforrott készülék benyomását kelti. A szennéziós: 1300 DM.

Milyen tévét vegyek?

A kérdés lassacskán nálunk is létjogosultságot nyer, hiszen az üzletek polcain egyre nagyobb választékban tűnnek fel a különböző képszméreltű ITT vagy Thomson kooperációban készült színes tévék és várhatóan még az év közepén megjelennek a Samsung-Orion páros készülékei is.

A hazai gyártók egyelőre még szerénynek mondható kínálat mellett ugyanakkor egyre nagyobb jelentőséget kap a magánimport. Lássuk, osztrák szomszédaink milyen fogyasztói szokások alapján választják ki

különböző képszméreltű tévéjüket, illetve milyen képszmérságok a legkeresettebbek a színes tévéknél.

Az Ausztriában 1988-ban értékesített több mint 400 000 színes tévékészülék közül a legkisebb képszméreltűek (32–35 cm) a monó, távirányítós, valamint a 70 cm-es, sztereó, távirányítós tévék voltak a legkapósabbak. A magyarokat a képernyő mérete mellett ugyanakkor egyre nagyobb jelentőséget kap a magánimport. Lássuk, osztrák szomszédaink milyen fogyasztói szokások alapján választják ki

	Mennyiségben (%)	Értékben (%)	Átlagár (értékeltár/összesítés) (schilling)
Színes tévék összesen	100	100	11 470
Sztereó	32	47	16 670
Monó, távirányítós	54	46	9 810
Monó, távirányítós nélküli	14	7	5 600
32–37 cm monó, távirányítós	14	8	6 200
32–37 cm monó, távirányítós nélküli	11	5	5 010
40–42 cm monó, távirányítós	6	4	8 370
40–42 cm monó, távirányítós nélküli	1	1	7 200
45–48 cm egytű	1	1	9 890
51–53 cm sztereó	3	4	14 070
51–53 cm monó, távirányítós	9	8	9 900
56–61 cm sztereó	12	16	15 800
56–61 cm monó, távirányítós	12	13	11 660
65 cm sztereó	3	9	16 700
65 cm monó, távirányítós	8	8	12 000
70 cm sztereó	14	22	18 000
70 cm monó, távirányítós	3	4	14 500

A nagyképernyős – csaknem minden komforttal ellátott – sztereó készülékek a technikai fejlődés mellett valószínűleg a szatellitadások beindulásának is köszönhetik létüket.

A magyar vásárlói szokások pont az ellenkező képet mutatják, nálunk éppen a középkategóriás, 50–56 cm képcsőátmérőjű, monó televíziókat vásárolják. Az indok pofon egyszerű: a hazai boltokban – néhány kivételtől eltekintve – általában ilyen nagyságú készülékeket lehet kapni, és erre van fizetőképes kereslet. Csak az elmúlt évben mutatkozott nagyobb igény a sztereó készülékek iránt, valószínűleg a műholdas műsorszórás megjelenése miatt. A magánimport állami legalizálásával azonban a hazai gyártók eddig kényelmesnek mondható helyzete is megváltozni látszik. A Shopping City Süd, a Huma, a Herlango és a határ menti elektronikai boltok gyorsan szakosodtak a színes, kis képernyős dél-koreai típusokra; a 32–42 cm-es távirányítós rendszereket pillanatok alatt elkaphodják a magyar vásárlók. Az ár valóban kedvező, ezeket a készülékeket 2800–4000 schilling közötti „alkalmi áron” árusítják. Ehhez képest a hazai boltokban kapható ITT kis képernyős típusok ára meglehetősen magas, igaz, ezen készülékek szervizelése egyszerűbb.

A vastagabb pénztárcával rendelkező osztrák vásárló inkább a nyugat-európai és japán kis képernyős készülékek közül választ, ebben a kategóriában az árszint 5000–6500 schilling.

A nagy képernyős, sztereó rendszereknél az osztrákok már egyértelműbben voksolnak, itt a Grundig, Philips, Finnlux, Siemens és más európai gyártók magas komfortfokozatú, tetszelős kivitelű készülékei mellett – a Sony kivételével – még a japánok is háttérbe szorulnak. A kereskedők az árat is a magasabb igényekhez szabják, és a komfortfokozattal függően 10000–18000 schillinget is elkérnek egy-egy készülékért.

Táblázatunkból végül kibontható, hogy osztrák szomszédaink milyen képcsőméretű televíziót vásárolnak legszívesebben. (Az átlagárakat kifejezetten igényes és magas komfortfokozatú készülékek áraiból képeztük.)

Bivalybőr televízió

Az ötlet nem teljesen új, de mindenképpen tetszetős; a NORDMENDE cég indiai vízbivaly bőrébe öltöztetett az igényesebb vásárlóknak szánt nagy képernyős tévékészülékét. Arról nem szól a fáma, hogy a cég miért a vízbivalyt érezte termékéhez közelállónak, így csak találgatni tudunk; a NORDMENDE talán a vízhatlan tévével kísérletezik?

A tetszelős kávémegoldást hazai tévégyártóinknak is ajánlhatjuk, természetesen különböző igényű, foglalkozási és pénztárcájú fogyasztóknak. Lakótelepi lakásokban például a melletthelyiségekben található szürke linóleumpadióhoz igen jól illik az afrikai rinócérosz amúgy is strapabíró, kiváló szigetelőképes bőre. (Figyelem! Az egyszerű fehér fajta nem megfelelő!) Vágóhídiak ipari tévéjéhez az egyszerű marhabőrt javasoljuk.

A NORDMENDE Spectra 820-as típusa azonban nemcsak megjelenésében nyújt kimagasló teljesítményt, szolgáltatásai alapján is a csúcskészülékek közé tartozik. A digitális készülékbe 70 cm-es Black Matrix, szupersarkított képcsővet építettek. A fehallgató-csatlakozással

nem kell sokat bibelődni; az ugyanis vezeték nélküli.

A készülék kimenő hangteljesítménye 2 x 30 watt, beépített videotext, szatellit-tuner, kábel-tuner, közvetlen csatornaválasztási lehetőség, valamint a multinorma teszt a rendszert még komfortosabbá.

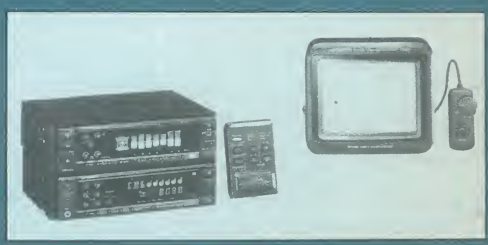
Nem csak autórádió, autóvideo is!

A PIONEER cég autóbá szerelhető audio-video rendszerekkel kínál ez év elejétől vastagabb pénztárcájú vevőnek.

A CARROZZERIA márkanév alatt megjelentetett, különböző kivitelű és formájú termékeket valószínűleg csak a legelegánsabb luxusautókba építik be. Az egyik csúcskészülékbe 15 cm-es, színes képcsővet építettek, mely állókép-memóriával is rendelkezik és természetesen számítógép is csatlakoztatható hozzá. A biztonságos vezetés érdekében a monitor az utasülések közé is felszerelhető, a tévé működését pedig távszabályzóval – mert ezt is adnak hozzá – a hátsó ülésekről is irányítani lehet.

Az audioegység 2 x 20 W-os erősítéssel, valamint többszörös hangszínszabályzóval ellátott kazettás docket tartalmaz, illetve kijelzővezérlőt, tuner-előerősítőt CD-hez és CD-lejátszót.

Az így kialakított komplett egységért már egy kisebb autót vagy éppen egy profil hi-fi tornyot is vásárolni lehetne – a készülék ára ugyanis 3250 dollár.

ÜRTÉVÉ

PARASAT

ÜRTÉVÉ

JÖN AZ ASTRA MŰHOLD

és amennyiben december elején sikeresen helyezik el a Budapesttől délre az egyenlítő felé, úgy új korszak kezdődik hazánkban a televízió- és rádióműsor-ellátásban. Az ASTRA műholdon ugyanis tizenhat televízió és harminckett rádióadó fog működni és mint műsorszóró (DBS) műhold, vételéhez nem kell postai engedély. A jelenlegi ECS műholdról a SUPER, a SKY angol és az RTL plusz német nyelvű műsorok az ASTRA-ra költöznek át, de rajtuk kívül – terv szerint – még egy angol, két német, három francia (köztük a TF 1) és öt több nyelvű műsor: a CNN, ARTS, Children's, Screen Sport, MTV.

Rajtuk kívül még egy skandináv TV 3 és egy több nyelvű szórakoztató műsor is vehető lesz.

Ahol a PARABOLA PARSAT védjegyű vevőin üzemeltetik a jelenlegi három csatornát, a vevőantenna új irányba állításával, a kiválasztott műsorcsatornákra kedvezményes díjért átcseréljük és további berendezések szállításával tetszés szerinti műsort, ha kéri, mind a tizenhatot, szállítunk és helyezzünk üzembe.

A francia ötcsatornás TDF 1 műhold már megkezdte a próbaüzemét és a jövő év elején pályára állítják a második német műsorszóró műholdat is.

A PARABOLA KSZ biztosítani akarja, hogy azok a pénzügyi akadályok, amelyek a jelenlegi tömeggyártást nehezítik, elháruljanak, ezért szövetkezeti, vállalati és lakossági részvényeseivel 1989. január 2-i alakuló közgyűlésen részvénytársaságot alapítottak, mely a

PARABOLA ELEKTROTECHNIKAI Rt.

név alatt működik.

Az Rt. keretében Kábel-tv fővállalkozó főmérnökséget hozunk létre, hogy szervezéssel-tervezéssel és pénzügyileg is segítsük az olcsó és szakszerű kábeles rendszerek létesítését.

Címünk: Budapest XIII., Kassák Lajos út 78.

Telefon: 490-791, 409-964 – Telex: 22-3425

Postai cím: 1553 Budapest, Pf. 19.

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.

VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRAIG
tartanak nyitva.

**Semmi kétség!
A Rávisz
a segítség!**

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

Hungarovideo Cicciolinával

A múlt év végén újabb videokazettákkal jelentkezett a piacra a Kerszi Televideo Leányvállalat, Hungarovideo emblemmával. A cég önálló filmforgalmazási joggal rendelkezik, kazettáit szinkronizálva hozza forgalomba, körülbelül 2000 forintot egységáron. Legújabb értesüléseink szerint a következő amerikai filmekkel rukkolt ki a Kerszi: Az angyalok dühe; Az erőszakize; Pussy Brewster; Kissy Fur; Kari Swenson elrablása; Karácsonyi történet; Meztelen vakáció (Cicciolina főszereplésével); Fátális tévedés; Isten hozta, Murray atya; Különleges vonat Hitlernek.

A Kerszi által kibocsátott videokazettákat Keravill-üzletekben, a Főfóto boltjaiban, könyvesboltokban és a Skála Áruházban találhatják meg a kalandos filmeket vagy a szelíd erotikát kedvelők.

INTERVIDEO- nyeremények

Karácsonyra képmagnót nyerhet – hirdette meg játékát lapunkban az INTERVIDEO Nemzetközi Film- és Video Gyártó és Forgalmazó Kft. A szelvényt 6800-an juttatták el a céghez. Közülük, december 9-én, a társaság budapesti, központi videoházában, a Lenin körút 22-24-ben, közigazgató jelenlétében tartották meg a nyilvános sorsolást.

Fortuna jövőtől a következők nyertek:

10 műsoros kazettát: Gémes István, Szeged, Rókusi krt. 36. III. 9. (Casablanca); Fekete Attila, Kecskemét, Akadémia krt. 22. IX./10. (Stardust Memories) Németh Attila, Mihályi, Petőfi u. 11. (Shining); Oláh Istvánné, Kisbérpáti, Fő u. 101. (Kék Angyal); Limpek Sándor, Balassagyarmat, Arany J. út. 7. (Jeremiah Johnson); Szabó István, Gyál, Ady E. u. 32. 2360 (Lila ákác); Jónás Mária, Csobánka, Béke út 40. 2014 (Live and Let Die); Péntes László, Szombathely, Stromfeld A. u. 45. (Movie Madness); Balla Zoltán, Debrecen, Szabó I. alt. tér 4. 1/5

(Last Tango in Paris) Palóczné Bacsó Olivía, Nagykörös Vági I. ltp. III. ép. II. e. 2. (Dankó Pista)

ITT színes televízió nyert: Cseresnyés Árpád, Felsőszentiván, Szt. István u. 45. 6447

A főnyeremény, egy ITT videokazettát Gruber Tamás, Budapest, Gál József u. 1-3. 1/2 em. 3. tulajdonába került.

Pluralista Video

Izgalmas vállalkozásba fogott Vitézy László filmrendező, amikor a múlt év őszén megszervezte a *Tizenkét előadás a pluralizmusról* című előadást, vita- és videosorozat. A szeptembertől december végéig tartó Kossuth klubbeli estekre olyan előadókát hívott meg, akik vagy maguk is aktívan részt vállaltak a két világ-háború között, illetve az 1945-ös esztendő követő rövid időszakban a szociáldemokrata párt, a kisgazdapárt munkájában, vagy mint történészek, politológusok különös figyelmet szentelnek a koalíciós időszak politikai életének.

Az eseménysűrűs, fordulatokban bővelkedő, sebeket feltépő és begyógyító előadások úgy váltak egy videósorozat részévé, hogy a rendező mindegyik estet videóra rögzítette. Sőt két alkalommal a technika különös jelentőségét is kapott. Két visszaemlékező ugyanis nem Budapesten, hanem Párizsban tartotta meg előadását: Bölszöldi Andor, a ma Svédországban élő egykori szociáldemokrata ifjúsági vezető és Fejtő Ferenc, az otthonál Franciaországot választó szociáldemokrata érzelmi író, József Attila egykori barátja úgy érezte, jobban ki tudják fejteni gondolataikat, ha azokat Párizsban mondják el. A stáb ezért rögzítette szavalkat külföldön, majd ját-

sztotta le a két felvételt a Kossuth Klubban, melyeket aztán – az élő előadásokhoz hasonlóan – vita követett.

Az esteket Jankura Péter operatőr (Huszárk Zoltán egykori munkatársa), Kovács György kameramann segítségével JVC KY-320 B típusú kamerával, BETA rendszerű SONY BVW-75P típusú berendezéssel rögzítette. E technika érdekessége, hogy a felvétellel egy időben egy időköddal ellátott VHS-szalag is megőrizte az eseményeket, így a rendező elvileg már az est befejezését követően, saját otthonában megkedvezte az utómunkálatokat, az időköz segítségével másodpercre pontosan kijelölhette a szükséges és elhagyható részeket.

Az igazi utómunkálatok azonban az előadásorozat befejeztével kezdődtek. A metál BETA szalagról részben egy colora mintázott, a hasznos anyagot, részben átiratát filmre, s e munkaköpi segítségével állt össze ezekre a napokra a mozibba szánt, kétórás dokumentumfilm. Az egy colon lévő anyag pedig egyben video-masternek is tekinthető, melyről könnyűszerrel sokszorosíthatók külön-külön is a tizenkétperces másfél órában összefoglalt előadások, viták.

A Dialóg Filmstúdió Vállalat égisze alatt készült munka gaz-

dasági háttéréről Hollósi G. Zsuzsa gyártásvezető csupán annyit hajlandó elárulni, hogy a dokumentumfilm költsége egy átlagos játékfilmhez képest jóval alacsonyabb, de a stáb a szűkös forrásai költségei ellenére sem alkudozott meg a minőség rovására. Ezért rögzítették az anyagot metál kazettára, s bérleték a Globál Kft.-től a profil berendezéseket a hétfői előadásnapokra. Jankura Péter és Kovács György becslése szerint, ha a tizenkétórás három-négy órányi anyagot nem videóra, hanem filmre rögzítették volna, így csaknem 180 ezer méterre lett volna szükség, két jártékfilmstúdió teljes évi nyersanyagmennyiségére. Nem beszélve arról, hogy az előadásokat tizenpercenként meg kellett volna szakítani a filmfelvétel végéig korlátai miatt.

Hogy mi lesz a sorsa a dokumentumfilmnek, az előadások felvételeinek, az már nem az alkotók, a gyártók dolga. Vitézy László mindenesetre bizak abban, hogy a kétórás dokumentumfilm eljut minden érdeklődőhöz, s lehetőség lesz arra is, hogy az estek felvétele VHS videokazettán eljusson minden klubba, iskolába, főiskolára is egyetemre; mindenhová, ahol igény van műltünk alaposabb megismerésére.

Falus Tamás

Örökség

Elkészült az UNESCO világörökség-listáján is szereplő budai várnegyede bemutató 15 perces videokassza. A 800 ezer forintba kerülő mű költségeinek 70 százalékát az I. kerületi tanács, 30 százalékát pedig az alkotó Magyar Szinkron- és Video Vállalat fedezte. Az első sorban turistáknak szánt műsoros kazetta ára körülbelül 1000 forint, illetve 30 dollár lesz. Először szállodákban kezdik meg az értékesítést, amelyre idegenforgalmi és kereskedelmi vállalatok is vállalkoznak majd. A tulajdonosok bíznak abban, hogy az eladások mellett növelheti a bevételt a külföldi kiállításokon, szállodákban szervezett vetítések díja is. A videóhoz már készült a negyed épületeit, műemlékeit részletesebben bemutató könyv is.

SIKERLISTA

A MOKÉP VIDEOTÉKA legsikeresebb filmjei

Erőszakos rendőrök (olasz bűnügyi film). R.: Michele Massimo Tarantini
Ébredés (angol kalandfilm). R.: Mike Newel
Conan, a barbár (amerikai kalandfilm). R.: John Milius
Gyulladás (amerikai kalandfilm). R.: Bill Tannen
Piedone Afrikában (olasz kalandfilm). R.: Steno
Asterix 12 próbája (francia rajzfilm). R.: Albert Uderzo-René Goscinny
Kegyetlen utca (amerikai bűnügyi film). R.: Danny Steimann
Dzsangó (olasz-spanyol kalandfilm). R.: Sergio Corbucci
Halálos kettős (hongkongi akciófilm). R.: Chang Cheh
Rendőrsztori (hongkongi akciófilm). R.: Jackie Chan
Meztelen öklök (amerikai akciófilm). R.: Clirion Santiago
Az istenek a fejükre estek (bótszavai vígjáték). R.: Jamie Uys
Tűz van, babám! (cseh-olasz filmszatíra). R.: Milos Forman
Fehér telefonok (olasz filmvígjáték). R.: Steve Carver
Dűne (angol sci-fi). R.: David Lynch
Csillaghajó-invázió (amerikai sci-fi). R.: Ed Hunt
Hugó, a víziló (magyar-amerikai rajz mesefilm). R.: Bill Feigenbaum-Gémes József
Az utolsó számlát te fizeted! (olasz-NSZK western). R.: Giorgio Stegani.
Infraember (hongkongi sci-fi). R.: Hua Shan
Éjfélkor indul újtára a gyönyör (olasz filmvígjáték). R.: Marcello Fondato

Bővül a MOKÉP műsorokszáma. A polcokon egymás mellett sorakoznak az akciófilmek, a sci-fi-k, a bűnügyi és kalandfilmek, de szép számmal akadnak ifjúsági, rajz- és mesefilmek, irodalmi művek feldolgozásai, valamint klasszikus filmalkotások is.

Néhány sorban beszámolunk a bemutatásra váró műsorokról. A magyar filmek közül a filmvászonról már ismertté vált *Elvárásolt dollár*, *Gyermekrablás a Palánk utcában*, *Miss Arizona* és a *Nagy generáció* is látható majd videón.

A szocialista országokból beszerzett műsorok közül minden bizonnyal népszerű lesz a *Lolka és Bolka* lengyel rajzfilmsorozat két új darabja.

A tervezett megjelenés alapján az olasz műsorok választéka tünik a leggazdagabbnak. A nálunk oly népszerű Bud Spencer-filmek mellett Bertoluccitól *Az utolsó császár*, Fellinitől az *Édes élet* és Visconti-tól a *Rocco és fivére*.

Továbbra sem hiányoznak a kínálattól hongkongi karate- és kung-fu-produkciók. A gyerekeknek szánt mese- és rajzfilmek arzenálját japán alkotások gazdagítják (Csizmás kandúr, 12 hónap, Vad hattyúk, Kis habléány).

Izelltől lime nélkül a már kölcsönözhető filmekből:

Fehér Agyar visszatér (Challenge to White Fang). Színes, feliratos, olasz kalandfilm. R.: Lucio Fulci. Fsz.: Franco Nero, Virna Lisi.
Tuti dolog (The Sure Thing). Színes, szinkronizált, amerikai ifjú-

Teleműsor

Mi is tanuljuk a piacot és egyre inkább megértjük, hogy a vidámság, a könnyűzene és a gyermekműsorok a legkelendőbbek" – fogalmazott Sándor György kiadóvezető a Televideo legutóbbi sajtótájékoztatóján. A műsorokszáma növekedése, vásárlók jelenleg körülbelül félszáz cím közül válogathatnak a Televideo kínálatából, melyből eddig

55 ezer kelt el a kiadó működésének három esztendeje alatt.

Amikor a Magyar Televízió kebelén belül, de önálló gazdálkodó egységként 1985 júniusában megalakult a videovállalkozás, az elsődleges cél a televízió archívumának igényes feldolgozása, az értékes művek, összeállítások videóra írása és újra felfedezése, felfedeztetése volt. Má-

ra azonban – részben a versenyhelyzet, részben az igények felismerése és a piac követése miatt – a Televideo a minőségi változás időszakát éli. Az archívum ugyan nincs meg kimerülően, ám az egykori televíziós műsorok és az azokból készült válogatások mellett a kiadó aktívabban kíván élni a nemzetközi jogdíjvásárlási lehetőséggel, s külföldi filmekkel is meg akar jelenni azon a honi piacon, ahol már legalább félmillió videokészletük találta a kizárólag.

A kiadó francia krimikkel kezdte a választék bővítést, s anyagi lehe-

tőségei függvényében igyekszik növelni kínálatát. A Televideo eddigi bevételét beruházásaira használta fel: sokszorosító üzemet épített, üzletet vásárolt a fővárosban, a Lenin körút 30-ban, s Budán, az Alagút utca 4. szám alatt (az egykori Koordinált Videotéka helyén) új boltot nyitott. Működésének második évében már ötmillió forint tiszta nyereséget fizetett be a televízió nagy pénztárcájába, viszonyul az archívum használatára.

Néhány hét óta kölcsönözhető a francia krimik közül a *Succubus*, a

sági vígjáték. R.: Rob Reiner.
Zene: Tom Scott.
Sáltri (L'effronté). Színes, szinkronizált, francia vígjáték. R.: Claude Miller. Fsz.: Charlotte Gainsbourg.
Öld meg a Sógunt! Színes, szinkronizált, japán kalandfilm. R.: Szuzuki Moribuni.
Ezüst rejtélye (Silver Bears). Szi-

nes, feliratos, angol kalandfilm. R.: Ivan Passer. Fsz.: Michael Caine, Sybill Shepherd.
Titánia, Titánia, avagy a dublőrök éjszakája. Színes magyar szatíra. R.: Bacsó Péter. Fsz.: Bodrogi Gyula, Udvaros Dorottya.

Zenés filmek: *Black Uhuru*, *David Essex*, Gary Newmann.

Video-vétségek

Az elmúlt időszakban már nem egy olyan eljárás zajlott le, amelyekben videóval, másoros kazettákkal elkövetett szabálysértés, vétség miatt kellett a rendőrségnek vagy a bíróságnak ítéletet alkotnia. Azért, hogy tájékozatlansága miatt egyetlen olvasónk se kerülhessen kellemetlen helyzetbe, az alábbiakban csokorba gyűjtöttünk néhány hasznos tudnivalót.

A videokazettákkal elkövethető szabályszegésnek alapvetően két csoportját különböztetjük meg.

Az első csoportba a szabálytalan videovetések tartoznak, vagyis azok az esetek, amikor nyilvános helyeken olyan videoműveket vetítenek, amelyeknek a magyarországi bemutatási joga nincs. Ez enyhébb esetekben sajtórendészeti szabálysértés és szerzői művek jogosulatlan használatát (szintén szabálysértés), súlyosabb esetekben azonban már sajtórendészeti vétség, Szabálysértési ügyekben a rendőrség, vétség esetén pedig a büntetőbíróság jogosult eljárni. (Elméletileg előfordulhat, hogy csak a szerzői művek jogosulatlan használatát állapítják meg, ilyenkor a tanácsai szabálysértési hatóság dönt és szankcionálja.)

A kiszabott büntetés általában pénzbírság, ennél súlyosabb az elkövetés eszközül használt videokazetták elkobzása. A jogszabályok értelmében szabálysértés esetén a kazetták elkobozhatók, míg vétség esetén kötelező az elkobzás.

A visszaélések másik csoportjába az illegális kazettakereskedelem tartozik, amikor is az arra nem jogosult személy videokazettákat feketén sokszorosít és árul. Ez a Büntető Törvénykönyv 299. §-a szerint üzérkedés bűncselekménye. Súlyosabban minősíti a cselekményt az a körülmény, ha az üzérkedést üzletszerűen követi el (vagyis az elkövető hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik), vagy ha az elkövetés jelentős mennyiségű vagy értékű (200 ezer forintot meghaladó) áru

történik. Ugyanilyen minősítő körülmény a bünszövetségben (legább ketten, szervezeten), devizagazdálkodás megsértésével, csempészettel vagy vámmorgazdagsággal összefüggésben, vagy gazdálkodó szervezet szabályszerű működésével álcázva történő elkövetés.

Ilyen ügyekben a bíróságok illetékesek eljárni, és akár szabadságvesztés büntetés is kiszabható. Tavaly egy konkrét ügyben felfüggesztett börtönbüntetés kiszabására már sor került, de itt is a jelentős vagyoni hátránnyal járó elkobzás mellék-büntetés jelentette (jelent) az igazi szankció. E mellék-büntetés alkalmazása kötelező.

A magyar joggyakorlatban emellett elkobzás alá eshetnek azok a videokazetták is, amelyekkel ugyan jogellenesen nem forgalmaztak, de tartalmuk miatt illegálisan hozták be az országba, tehát tartásuk önmagában jogellenes. Ide tartoznak például a rendszerünket támadó vagy a baráti országokat sértő – következőképpen alkotmányellenes – művek. Jelenleg az ilyen kazetták elkobzása – egy iránymutató 1986-os állásfoglalás szerint – akkor sem mellőzhető, ha büntető- vagy szabálysértési eljárás senki ellen sem indult.

Kiss Zoltán

§

női démon, valamint A fogadóház – mindkettő feliratos –, a Véletlen halál megbízásból A férfi, akinek négy neve volt és az Átverés – melyek szinkronizáltak.

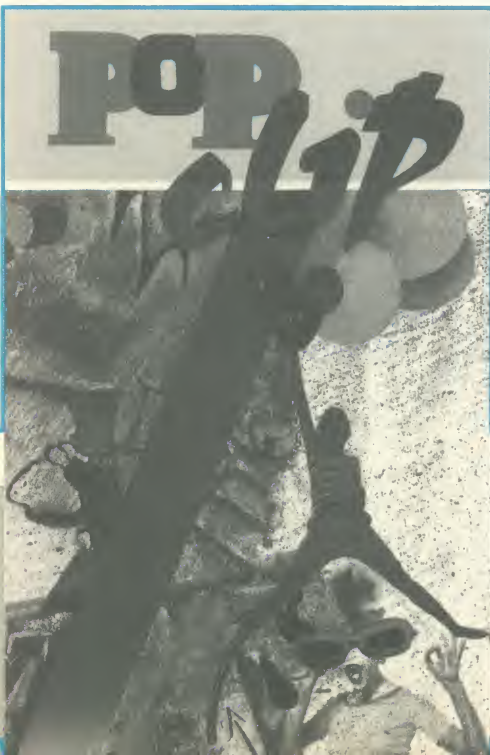
Két férfi az ágy alatt – ez már komédia (kazettán) Hernádi Juditai, Voith Agival, Tahi Tóth Lászlóval, Benedek Miklóssal a főszerepben; a szerző Dosztojevszkij. A *Telekomédia* című szórakoztató összeállítás is újdonság, melyben Gálvölgyi János, Bodrogi Gyula, Mikó István játsszák a főszerepeket. A *Kölcsönlökés* kabaré Kabos Lászlóval, Bodrogi Gyulával, Tá-

bori Nórával, Kállai Ilonával, Csala Szusszával.

A *Pop-klip* címet viseli a legújabb hazai popzenei összeállítás, melyben huszonhárom szám látható-hallható. Többek között az Exotic, a Step, a Dolly Roll, Zorán, a Neoton Família és a Popválogatott Jelszó: Love Demjén-szerzeménnyel.

Gyermekeknek szól a *Leopold* mesesorozat, A csodálatos papucs báb- és rajzfilm-összeállítás és az *Akarsz-e bohóc lenni?* bohóctörténet és bohóckisokola.

F. T.

Egy videofolyóirat legújabb

Híd a médiaszízeket között – Az információs memória körforgása – Hálózat művészek és kutatók számára – Értelmező szótár a vizuális kultúrához & hangzáscsodához – Ilyen és ehhez hasonló impresszív meghatározások próbálják eligazítani azt az érdeklődőt, aki belelapoz az Infermental programfüzetbe. Hogy meglehetősen újszerű képződménnyel találkozik, valószínűleg már az első pillanatban nyilvánvaló lesz számára, pedig az ötlet kézenfekvő: a folyóiratok analógiájára nemzetközi antológiákat szerkesztetni különböző kísérleti videókból.

Az ötlet még 1980 táján született meg Bódy Gábor fejében, amit a filmrendező halála után felesége, Bódy Vera „gondozott” tovább. Az első nemzetközi magazint, amit nem papíron, hanem videokazettán terjesztenek, évente egyszer vagy kétszer adták ki, mindig más várost (és kultúrkört) választva székhelyül és a válogatás inspirációjául. Természetesen minden számat más szerkesztők állítanak össze, ugyanakkor munkájukban mindig részt vesz valaki a korábbi szám szerkesztői közül is.

Az Infermental kiadványai mindig nemzetköziek: a 3-4 fős szerkesztőség körülbelül 400, a világ minden tájáról érkezett film- és videomunkából választja ki azt a 60-at, amelyet újszerűségük, kísérleti jellegük vagy mondandójuk miatt méltónak ítélnék arra, hogy az adott évet reprezentálják. A filmeket úgy válogatják össze, hogy egymásutániségükkel valamilyen közös irányt, filozófiát jegezzenek ki – tehát antológiákról van szó, egy új audiovizuális enciklopédia megszerkesztéséről.

A különböző folyóiratszámok mellé ragasztott városnevek nem azt jelentik, hogy a gyűjteményben szereplő munkák kizárólag onnan származnak: mindössze annyit jeleznek, hogy a szerkesztés melyik ország vagy város sajátosságait viseli magán, hiszen az ottani művészek alig valamivel (mondjuk öt helyett tíz százaléknival) nagyobb arányban szerepelnek az adott programban. Mindemellett a szerkesztőségek általában megpróbálják bevonni a helyi szubkultúrát is.

Az Infermentallal kapcsolatban igen fontos megemlíteni, hogy üzleti szempontjait nincsenek. Valtatlanul nem profitérdekeket (értsd: nem is kommersziális) művészeti fórum, fő feladatának elsősorban az újszerű videoprodukciók megjelenítését tartja, ennek érdekében fesztiválok, művészeti klubok „bérlik ki”.

E vizuális folyóirat a nyolc év alatt éppen nyolc számat (és egy különdíjat) mondhat magáénak, bár

ez nem jelenti azt, hogy minden évre egy összeállítás esett volna. Az első, a berlini szám például 1981-82-ben született, amit 1983-ban követte a hamburgi, majd a budapesti, de közben Lyonban elkészült a négyes szám is. Ezután jött 1986-ban az Infermental V Rotterdamból, aztán a hatos vancouveri, és tavaly egyszerre állították össze a buffalói és tokiói számat.

A Berlinben készült nyitószámot még Bódy Gábor szerkesztette Astrid Heibachhal és Hámos Gusztávvval, ebben mindössze nyolc ország alkotói szerepeltek, a következőbe viszont már 15 ország 77 filmjét válogatták be. (Az Infermental címjegyzékében jelenleg több mint 500 videoművész vagy közösség neve szerepel, s a nyolc szám 32 ország 1200 alkotóját foglalkoztatta.)

Egy-egy összeállítás három-négy videokazettát is megtölt, hiszen a legrövidebbek is legalább négyórásak, a leghosszabb lyoni pedig hétóránnyira nyúlt. Így aztán egyáltalán nem véletlen, hogy a videofolyamat alcímek tagolják, amelyek az anyag főbb csomópontjait hivatottak jelezni. Mivel a különböző folyóiratszámok nem jelentenek tematikus elkülönülést, talán nem árt megismerni, milyen kategóriák szerint csoportosították az eddigi nyolcat.

A tükör mint motívum; Masszmédia-analízis; Művészek, nyilatkozatok; Új narratív idő- és tértartolás az emberi mozgás által; Hangkísérletek (Infermental I, Berlin).

Stresszterápia; Hősök és gnosztikusok; Modern élet; Ami én vagyok; Szolgáltatások; Ritualis mechanika (Infermental II, Hamburg).

Új klauszrofóbia; Hard- és szoftver: Jön-Jön!; Báb; Metszés; Excentrikusság; Életérzés; Személyiségek; Tangó és hasonló (Infermental III, Budapest).

Etnovilág; Etnonyugat; Logikus érzelmek; Nárcizmus; Médiamisztika; Szimulációk; Társadalom (Infermental IV, Lyon).

A hős; Vágy; Narratív video; Elektronikus kép; Hang (Infermental V, Rotterdam).

Szatelitkontroll; Költői gazdagság; Telepatikus zene; Mixológia; Kultúrakeresztesztes televízió (Infermental VI, Vancouver).

Középek; Dekolonizált média; Szexualitás vagy nem; Epidémia; Képdialektusok (Infermental VII, Buffalo).

Istenek alkonya; Az infománia öt figyelmeztető jele; A Limbó órája; Konzervált nevelés; A hírközlés árnyai (Infermental VIII, Tokió).

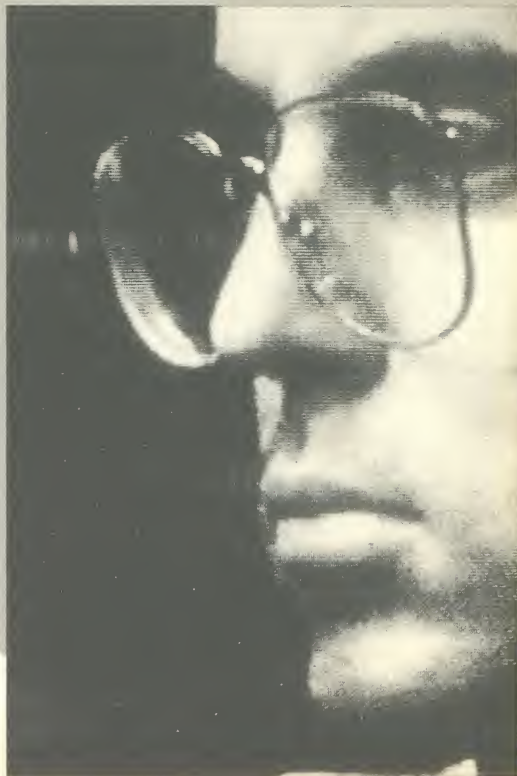
Így érkezünk el az utolsó folyóiratszámhoz, amit Bódy Vera, az Infermental főkoordinátora és Keiko Sei, e szám egyik szer-

kesztője mutatott be Budapesten, az Almássy téri Szabadidőközpontban. Az ötórás program egy lassan kibontakozó mozifilmről is elég lett volna a nézőnek, hát még a 71 videoalkotás-

ból összeállított (video)információözből!

Aki eljött a magyarországi premierre, talán megérett valamit abból a felemásgázból, ami a házi videón túli videoaszt öve-

Jobb száma

zi nálunk. Az Infermental ugyanis sehol sem kölcsonözhető, így ezt a teljesen otthoni „fogasztásra” szánt programot úgy néztük végig, mint egy moziban – a visszabeszélés (ismétlés, lassítás, szelekálás, kikapcsolás) minden lehetőségétől megfosztva. Mint ha egy 1000 oldalas novellás-kötetet kellene egyvágatásban, sietve végigolvasni.

Nem csoda hát, ha a vélhetőleg elszánt kis számú közönséget is alaposan próbára tette az a képzuhatag. Lehetetlen volt azonos intenzitással végignézni és érzéklni mindent, ezért én is csak a program mozaikok ismertetésére vállalkozhatom.

Az első rész (*Istenek alkony*) címanimációjában Godzill a tűnik fel, a romboló dinoszaurusz, ami az első olyan főbb filmfigura volt, amivel Japán az egész világ figyelmét felkelthette. Az animáció MacIntosh Plus számítógéppel készült, majd következtek az

első filmek, Ute Aurandé például (az izlandi Marguerita Albrechtrel együtt készítette), aki az Infermental megalakulása óta tagja a nemzetközi alkotóközösségnek. Godzill a hol a gyarmatosított képi kultúra szimbólumaként, hol mozgástrükkök vagy az origami figurájaként tűnt fel, hol pedig csak táncolt, ahogy a komputer diktálta neki James Bond filmjében.

Az infómánia öt figyelmeztető jelében a televízióval találunk szemben magunkat, és az elsőként nekünk szegezett kérdés rögtön sejtetni enged, többek között a manipulációról, manipulálásunkról lesz szó: *Média-ádagját megkapta mára? Hány tévéelvonási szimptomát tud felismerni? A Londonban élő Janusz Szczerék filmjének már a címe üzent: S.L.A.B., azaz Új, Hallgasd? Szívd Magadba, Vátsárolj, a japán Yoshikate Shimano Tévédramája pedig egy kilegítetlen étvágyú tévékészüléket mutatott be, ami a rendetlenségtől zsúfolt szobában szép*

lassan elnyelt mindent, ruhát, bútort, bármit, mígnem teljesen egyedül maradt műsorával.

Természetesen bármiféle tartalomjegyzéket adok is, az csak esetleges lehet, hiszen mindaz és az ellenkezője éppúgy megtalálható a filmekben. Talán a szerkesztők is úgy számoltak, hogy ekkorra már csökkenteni kell az adott egységre jutó információdózsát, és talán ezért kerültek a harmadik részbe „pihentetőbb” – bár kísérletező esetlegességgel – narratív filmek is, mint például Lilly Lack *Sheilája*. Ezután következett az első magyar film, Medvigy Gábor *Alles kilaarja*, hogy később Monty Cantain, a Kanadában élő és lemezeket kiadó Kántor Péter is felbukkanjon egy videoklippel (?)

Talán ezekben a kronologikus történetekkel rendelkező filmekben válik igazán szembevetővé az experimentális videók keresetlenségébe. Ahogy a kamera Hollywoodon nevelődött reflexeink számára kissé esetenlül, hosszasan szemlélődik a történetről körülvevő, érezhető: a videózás már valóban kezd kialakítani valamiért nemzetközi nyelvet, hiszen a beszélt nyelv másodlagos benne, így eltűnnek a nemzeti különbségek, és a

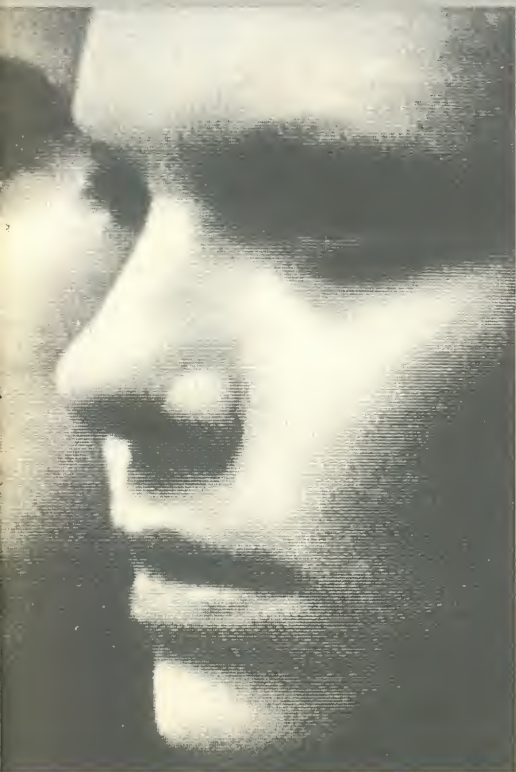
rossz kinematográfiai fogalmak is feloldódnak ebben az újfajta rögzítő jelenlétben.

Mivel az Infermental VIII Tokióban készült, nézője akaratlannul is figyelte a japán filmeket. A sors fintora, hogy éppen annak az adatait nem tudtam fellejyezni, amelyek a legmélyebb nyomot hagyták bennem. Az éjszakái, a világítás miatt éles kontúrokkal teli kertben hol egy gyümölcsfák között bolyongó lányt láthattunk, hol egy félmezelen férfit, aki könyörtelen ritmust vert hatalmas dobain – ez adta a film zenéjét és lüktetését is. Mélyről fakadó erő, lágyág és keménység, különös misztika – számomra ebben volt a legtöbb abból, amit Japánról híszek.

A következő, a kilences szám ez idő tájt készült el Bécsben. Bemutatója a nyugat-bérlini filmfesztiválon zajlott le.

Torma Tamás

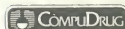
Az Infermentallal kapcsolatos bármilyen információt a Balázs Béla Stúdió ad. Cím: BBS 1026 Budapest, Pasaréti út 112.

Nemcsak a kényes ügyeket kell lezárni...

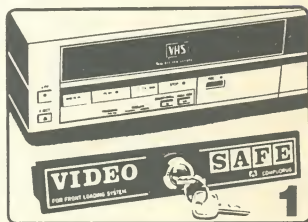

Biztonsági zár képmagnóhoz
Gyártja:

Vevőszolgálat:
428-950

Minden, forgalomban lévő, VHS-rendszerű videomagnó kazettabeadó ablakának lezárására alkalmas • Megakadályozza a képmagnó illetéktelen használatát • Kizárható a gyermekek nemkívánatos videózása • Csökkenti a lopásveszélyt

...olykor a videót is!

Böngésző

E havi Böngészőnkben az NSZK Video magazinból átvett táblázatunkkal elsősorban a kamkorderek, a televíziók, illetve a kazetták iránt érdeklődőknek próbálunk új információkat nyújtani.

A ranglistákat olvasgatva szemelünk, hogy a kamkorderek között töretlenül őrzi vezető pozícióját a Sony CCD-V90-es és a Fuji M600-as típusa, maga mögé utasítva a legújabb Panasonic és Blaupunkt S-VHS gépeket.

A részletesebb értékelést figyelembe véve azonban kiderül, hogy az S-VHS jobb képminősége, de gyengébb hangja egyaránt szerepet játszott a végső rangsor megállapításában.

Feltűnő még a Jumbó tv-k (lásd Videovilág rovatunkat) bővülő kínálata, bár magas áruk még jó darabig gondolkodásra késztetheti a lehetséges vásárlókat.

A videokazetták között a TDK típusok szinte minden osztályban az élbolyban „futnak” és ezt a tényt a hazai szakértők tapasztalatai is alátámasztják.

Az értékelés pontrendszere továbbra is változatlan, de új olvasóink kedvéért mégis közöljük a „megfejtést”.

A kamkorderek elérhető maximális pontszáma 100.

Ezen belül 40 pontot kaphatnak a képminőségre, 20-at a hangra, 30-at a szolgáltatásokra, és 10-et a felszereltségre.

A kazettatesztnél azonban ez utóbbi, mármint a felszereltség helyett a drop-out jellemzőket veszik figyelembe, maximum 10 ponttal.

KAMKORDEREK

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
1	Sony CCD-V200 Pro	Video-8	4500	33	12	28	10	28	nagyon jó
2	Sony CCD-V90	Video-8	4000	33	12	23	9	20	nagyon jó
3	Fuji M600	Video-8	4000	33	12	28	9	20	nagyon jó
4	Panasonic NV-MS1	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
4	Blaupunkt CR-2000S	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
6	Canon E-708	Video-8	4000	32	12	20	9	75	nagyon jó
6	Loewe Profi-810	Video-8	3500	32	14	22	8	75	nagyon jó
8	Bauer VCC 826	Video-8	3900	33	12	28	9	75	nagyon jó
8	Metz 9629	Video-8	400	28	12	28	9	78	nagyon jó
8	Loewe Profi 800	Video-8	3500	32	14	28	7	75	nagyon jó
12	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	12	12	28	9	78	jó
13	Nikon VN-810	Video-8	4000	32	12	28	9	78	jó
14	Canon E-70	Video-8	3000	20	13	23	7	73	jó
14	ITT VM-C3888	VHS-C	3500	32	11	72	9	73	jó
14	Kyocera KD-3010	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
14	Minolta 8100	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
14	Nordmende CV-2201	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
14	Pentax PV-C-850	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
14	Philips 6840	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
14	Saba VM-6996	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
23	Bauer VCC-616	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó
23	Blaupunkt CR-1800	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
23	Bauer VCC 526	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
23	Blaupunkt CR-5000	VHS-C	3600	32	11	21	9	72	jó
23	Grundig VS-170	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
23	Grundig VS-C60	VHS-C	3600	32	11	28	9	72	jó
23	Metz 9625	VHS-C	3600	12	11	28	9	72	jó
23	Panasonic NV-M7	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
23	Philips VKR 6850	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó

TV-KÉSZÜLÉKEK

80 cm átmérővel

Helyezés	Típus	Képalatér	Ár nyugatnémet márkában	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
1	Siemens FS 948	77	4200	31	12	7	72	jó	
2	Grundig M82-495/9	77	4300	31	11	21	7	70	jó
2	Grundig MM82/395	77	4000	31	11	21	7	70	jó
4	ITT 3988	77	4500	27	14	21	7	69	jó
5	Loewe Art 32	77	4500	27	14	21	7	69	jó
6	Panasonic TX 3370	76	5000	27	13	18	7	65	jó

70 cm átmérővel

Helyezés	Típus	Képalatér	Ár nyugatnémet márkában	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
1	Siemens FS-940	67	3200	36	14	22	8	80	nagyon jó
2	Grundig M70-100HDQ	67	3200	35	14	22	8	79	jó
3	Philips 27 CE 4699	67	400	34	14	21	7	76	jó
4	Telefunken P590SV	68, mnb.5	2700	32	14	22	7	75	jó
4	Nordmende Prestige 72	68, mnb.5	3100	31	15	22	7	75	jó
6	Saba T 7280 VT	66,5	2800	31	14	22	7	74	jó
7	Metz 7749 VT	67	2500	30	14	21	7	72	jó
7	Grundig M 70/390	67	2800	30	14	21	7	72	jó
7	Philips 7791 VT	67	3000	30	14	21	7	72	jó
10	Grundig M 70/390	67	2100	30	12	22	7	71	jó
10	Loewe Art T 28	67	2600	29	14	21	7	71	jó
12	Telefunken A 540 S	67	2100	30	12	21	7	70	jó
14	Loewe Studio S 28	67	2400	28	12	22	7	69	jó
15	Panasonic TX-C88	67	2200	30	12	19	7	68	jó
16	Schneider SCV 7100	67	2000	26	10	25	6	67	jó
16	Nordmende 8208 VT	67	2200	28	10	22	7	67	jó
16	Saba T70 UB3VT	67	2200	28	10	22	7	67	jó
19	ITT 3858 PS-VT	67	2050	26	11	22	6	65	jó
19	Siemens FV 936	67	2400	26	11	22	6	65	jó
21	Sony KV-27 XSD	64,5	2230	30	8	18	6	62	megfelelő
21	Philips 4592	67	2250	26	10	20	6	62	megfelelő
23	Blaupunkt IS 7047	67	2200	26	7	22	6	61	megfelelő
23	Metz 7639	67	2500	27	12	17	5	61	megfelelő
25	Neckermann Nr.8732/966	67	1900	27	11	16	6	59	megfelelő
26	Orion 7000V	67	1700	26	8	18	6	58	megfelelő
27	Hitachi CPT-2868	67	1850	28	11	15	5	57	megfelelő

63 cm átmérővel

1	Metz FST 7744	59,5	2000	31	13	21	6	71	jó
2	Blaupunkt MS 63-78	59,5	2200	29	13	22	6	70	jó
2	Grundig M 63-475/9	59,5	2150	29	13	21	7	70	jó
4	Siemens FS 928-3	59,5	1900	29	13	21	6	69	jó
5	Seico 25 SS 497	59,5	2400	26	14	21	7	69	jó
6	ITT 3598 HIFI	59,5	2100	27	7	22	7	65	jó
7	Philips 7571	59,5	2300	30	6	20	7	63	megfelelő
8	Toshiba 258-17D	59,5	1800	26	10	19	7	61	megfelelő

40 cm átmérővel

1	Telefunken A 150S	36	1300	28	12	21	7	89	jó
1	Loewe Pro M15	34,5	1150	24	9	24	7	89	jó
3	Sony KV-1442EC	34	1150	30	9	21	7	86	jó
3	Blaupunkt PM 40-48	36	1000	28	9	22	7	86	jó
8	Grundig P40-345	36	1000	29	9	22	7	66	jó
9	Toshiba 150-F6D	36	1000	28	9	22	8	65	jó
7	Graetz 4126	34	850	26	9	17	7	91	megfelelő
7	ITT 3126	34	850	29	9	17	7	91	megfelelő
9	Sanyo CEP 1505KV	36	1200	24	9	12	6	48	megfelelő

VHS-HIFI ÉS PRO KAZETTÁK

helyezés	Típus	Hossz	Ár nyugatnémet márkában	Kép	Hang	Drop out	Felze- reltség	Össze- sen	A magazin minősítése
1	Panasonic S-VHS	SE-180	34	38	15	30	9	99	naogyon jó
2	Scotch S-VHS	SE-180	36	38	16	30	7	91	naogyon jó
9	TDK HDX-Pro	E-180	29	36	16	25	9	32	naogyon jó
1	Maxel RX Pro	E-180	29	38	17	29	10	91	naogyon jó
9	Fuji SXG Pro	E-180	23	32	16	29	7	89	naogyon jó
9	Fuji SHG HIFI	E-180	12	32	10	28	9	85	naogyon jó
9	JVC Super Pro	E-180	25	38	15	22	7	85	naogyon jó

VHS STANDARD KAZETTÁK

1	Philips Quality Grade	E-180	11	30	12	26	9	32	naogyon jó
2	Agfa High Color	E-180	12	28	17	25	9	30	naogyon jó
2	Scotch EG Plus	E-180	11	28	17	25	9	30	naogyon jó
9	Konica Super SR	E-180	12	28	16	23	9	15	jó
9	TDK HS	E-180	11	77	15	29	9	19	jó
9	Fuji HQ	E-180	11	10	19	20	7	77	jó
7	BASF Chromd. EQ	E-180	12	28	10	21	6	72	jó
9	Sony	E-180	12	28	10	21	8	10	jó
9	Maxell EX	E-180	12	28	10	16	6	99	jó
9	PDM Standard HG	E-180	12	25	15	24	8	85	jó
9	Raks Technoma	E-180	9	25	10	20	8	99	jó
9	SKC PG	E-180	8	24	15	23	7	99	jó

HIGH GRADE KAZETTÁK

1	TDK New EHG	E-180	13	38	15	25	8	30	naogyon jó
2	Fuji SHG	E-180	19	34	15	24	6	48	naogyon jó
3	JVC SHG	E-180	11	38	17	25	8	89	naogyon jó
1	Sony HG	E-180	12	38	15	25	9	83	naogyon jó
9	Agfa HG	E-180	12	25	15	22	8	30	naogyon jó
9	Magna HG	E-180	9	29	16	25	9	80	naogyon jó
7	Maxell HGX	E-180	12	28	16	25	8	77	jó
7	Philips SHG	E-180	13	28	16	21	9	77	jó
9	Panasonic SHG	E-180	11	29	16	22	8	19	jó
9	Raks HG	E-180	11	28	15	23	8	15	jó

VHS KAZETTÁK 210 PERCTŐL 240 PERCIG

1	TDK Extra High Grade	E-240	12	32	13	24	10	81	naogyon jó
1	BASF HIFI SHG	E-240	12	32	15	27	7	91	naogyon jó
9	BASF Extra Quality	E-240	19	30	15	22	8	80	naogyon jó
9	Sony Ultra HIFI	E-240	20	32	12	25	10	80	naogyon jó
3	BASF SHG	E-240	12	32	15	27	7	30	naogyon jó
9	Agfa High Color	E-240	12	28	15	25	8	15	jó
9	Fuji Super HG	E-240	12	28	10	22	8	15	jó
9	Philips Extre High Grade	E-240	19	28	10	21	10	76	jó
9	JVC Super HG	E-240	20	31	10	25	8	16	jó
9	Hitachi Super Extra HG	E-240	29	29	18	25	7	16	jó
11	Magna High Grade	E-210	11	28	14	25	7	15	jó
11	Sony Dynamicron HG	E-240	12	28	15	22	7	19	jó
11	Philips EXG HIFI	E-240	23	28	13	24	15	15	jó
14	Magna High Grade	E-240	19	28	10	25	8	19	jó

Bécs kalandozások

A videózáshoz az átlagos amatőröknek valamivel jobban értő fontos kollégák a karácsonyi ünnepekkel megelőzően több ízben Bécsben járt, s alaposan elmélyedt a hajdani császárváros videopiacának rejtelmeiben. Tapasztalatai röviden összefoglalva a következők.

A hagyományos asztali készülékek piaca telítődött, legalábbis ami a vásárlói oldalt illeti. Még a hagyományos karácsonyi ajándékhajzában sem tüledtek ezekért a gépekért a bécsiek. Mindez számunkra csak azért lehet érdekes, mivel a megcsappanó kereslet, illetve a kínálat előbb-utóbb törvényszerűen árszökkenéshez vezet (hacsak a magyar vásárlók tömeges rohamai nem fordítják visszajára ezt a tendenciát).

A bécsi videopiac idei szennációja azonban, hogy megjelentek a szaküzletek kirakataiban az S-VHS készülékek, illetve az igényesebb videózók által régóta várt JVC-500-as masina. Mind az S-VHS-ek, mind az új JVC ára 28000 plusz-minusz 500 schilling. Az S-VHS-ekkel kapcsolatban érdemes elmondani, hogy a kereskedő véleménye szerint még nem dőlt el a küzdelem, hogy az S-VHS vagy a Video-8-rendszer lesz-e az igénys amatőrök, tehát a jövő videója. Azt azonban már most megígérjük, hogy a közeljövőben csokorra gyűjtjük az érveket és az ellenérveket, elsősorban műszaki szempontból, hiszen a továbbra is érvényben maradó VHS-kedvezmény a magyar vásárló szempontjából egyértelműen az S-VHS felé billenti a mérleg nyelvét.

A bécsi szakboltok kirakataiban mind több a 70 cm-esnél nagyobb képátmérőjű tv-készülék. Ha az árakat figyelmen kívül hagyjuk is, még mindig megkérődzőjelezheto, megéri-e a magyar videósoknak ilyen tévéket vásárolni. A szakemberek véleménye szerint a tv-készülékek ideális nézési távolsága a képernyőátmérő ötszöröse (sőt, inkább egy kicsit több). 70 cm-es képernyőátmérőnél tehát 4, 80 cm-es képernyőátmérő pedig 5 méternyire kell helyet foglalnunk a televízió előtt. Előfordulhat tehát, hogy az új, nagy képernyőjű tv-höz tágaságban lakást kell vennünk. Ha túl közel ülünk e készülékekhez, máris megjelennek a képen a csíkok, s élvezhetetlenebb lesz a kép, mint egy kisebb képernyőátmérőjű televízió. Figyelembe véve a magyar lakások átlagos alapterületét, a "szupernagy" képernyős készülékek még jó darabig a hazai státszimbólumok számát gyarapítják.

Komaság

Pofon egyszerű és még csak nem is merész ötlettel, szolgáltatással lepte meg a vásárlókat a múlt év végén a GELKA s annak kereskedelmi leányvállalata. Elsősorban is azokat, akik Ausztriában kívánják megvenni videokészüléküket, új színes televízióikat, esetleg hűtőládájukat, mosogatógépüket, mikrohullámú sütőjüket. A GELKAKER szövetségre lépett a nyugatnémet KOMA Elektro Markttal, annak osztárák érdekelttségével. A fővárosban, a Dohány utca 48. szám alatti alkalmatosságát bemutatóteremmel alakította át. Itt bárki megtekintheti, mit kínál a külföldi cég gattendorfi, Hegyeshalomtól 15 kilométerre lévő üzlete. A berendezést kipróbálhatja, s a kiválasztott berendezésről magyarul kérhet felvilágosítást, prospektust.

Az ötletgazdák rájöttek: az Ausztriába vásárlási céllal érkező egynapos turistáknak kevés az idejük, hogy néhány óra alatt nyugodt körülmények között – gyakran idegen nyelv tudása nélkül – döntsenek, hol, mennyiért, milyen típusú készüléket vegyenek kevéske valutájukból.

A kétszintes, 100 négyzetméter alapterületű bemutatóteremben értéktáblázat nélkül tüntetik fel az árakat, s a gépek a helyszínen ki is próbálhatók. A vásárlás természetesen nem kötelező, ám ha valaki kiválasztott mondjuk egy képmagnót, akkor számára telefonon, telefonon lefoglalják Gattendorfból a kívánt árut. A vevő megjelöli azt a két héten belüli időpontot, amikor ki tud utazni, kap a budapesti üzletben egy kitöltött bont, amelynek felmutatásával az osztrák lerakathat átadják a félretett készüléket. A bón a külföldi partner ígérete szerint a vásárolt áru minden 1000 schillingje után 20 schilling kedvezmény jár. A kedvezmény összegét le lehet vonni a vételárból (amely már eleve nem tartalmazza az értéktáblázatból), vagy le lehet vásárolni a kazettákat, kozmetikai cikkeket is árusító boltban.

Képmagnókból az üzlet elsősorban a Panasonic, a Fi-

sher, a Samsung, a Goldstar és az Elin gyártmánycsalád termékeiből nyújt választékot, általában 4000-7000 schillingért. Samsung dél-koreai lejártszó már 3500-ért kapható, de az igényesebb vevő megveheti a minőségi listák élmezőnyében található, komfort kategóriájú Panasonic H-70-est is 17-18 ezer schillingért. A standard kategóriájú NEC és Samsung típusok 5000, a középkegóriájú Fisher és Panasonic típusok 7000 schilling körül összegbe kerülnek. Előfordulhat, hogy a felsorolt áraknál olcsóbban is hozzájuthatunk videokészülékhez, de a hazai állami szervizlehetőség igen nagy vonzerő.

Néhány készüléket már eleve áthangolva értékesít a gattendorfi üzlet, többségük áthangolását a helyszínen 400 schillingért vállalja. Valamennyi berendezést Magyarországon érvényes GELKA garancialevéllel árusítanak, mely egy évre nyújt garanciát, de egy esztendőn túl is vállalják a gépek javítását.

A televíziók közül a Dél-Koreában összeszerelt osztrák Elin márkájú a legolcsóbb, a 36 centiméter képátlójú ára például 3000 schilling, de akad 55 centiméteres Toshiba és Panasonic tv 10 000-ért is. (Mellékelt táblázatunk egyébként irányárakat tartalmaz. Mint megtudtuk, a tényleges árak ettől 5-15 százalékkal felfelé, de lefelé is eltérhetnek, a mindenkor beszerzési ár függvényében.)

Arra a kérdésre, vajon felkészült-e a GELKA a berendezések javítására, Tóth Gyula, a GELKAKER leányvállalat igazgatója határozott igennel felel. Mint mondja, számukra nem újszerű feladat a képmagnók javítása, s munkájukat megkönnyíti, hogy a külföldi partner biztosítja az általuk forgalmazott árucikkekhez az alkatrészeket. Tervezik, hogy szakembereik ellátogatnak majd a képmagnókat előállító gyárakba, ahol műszaki oktatást is kapnak.

Minden schillingért

Képmagnók	MWST nélküli irányár	Az áthangolás ára
Panasonic G40 EE	7 990	áthangolva
Panasonic H70	17 990	–
Fisher P1S	6 265	áthangolva
NEC N 9055B	5 990	400
Samsung SVX 305	4 790	400
Samsung SVX 303	5 190	400
Samsung SVX 301	5 190	400
Elin 6138	4 650	400
Goldstar GHV 1245 P	4 726	400
Samsung SVX 972 (lejátszó)	3 550	–
Fisher P10	6 850	
Fisher P20	7 290	
Televíziók		
Panasonic TC 2171 EE 55 cm	9 490	áthangolva
Toshiba 210 T6 D 55 cm (teletextes)	9 999	áthangolva
Toshiba 210 S6 D	9 490	áthangolva
Toshiba 163 F5 D 42 cm	7 249	áthangolva
Elin 7167 42 cm	4 410	400
Elin 7147 36 cm	2 999	400
Samsung CX 338 HSD 36 cm	3 999	áthangolva
Samsung CX 338 RSD 36 cm	4 590	áthangolva
Samsung CX 346 ZSD	4 690	áthangolva
Kazetták		
Fuji 240	99	
Fuji 195	85	
Fuji 180	69	
Panasonic 195	79	
Sony 195	79	

K O M A
E L E K T R O M A G

HAUPT-13
A-247 FEN
TELEFON 142

GATTENDORF

577

QUITTUNG NR. 577

SCHILLING

IN WORTEN

VON

FÜR

HERVOR-DRUCK, WERBUNG UND SEE

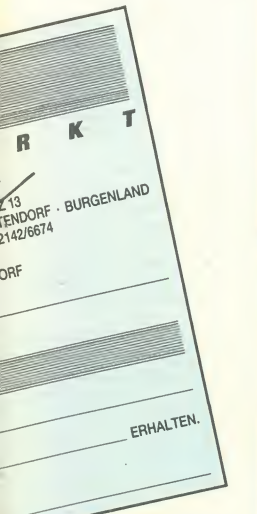
MIUTA!

UNTERSCHRIFT

megduplázódott a gattendorfi üzlet forgalma.

Az idei esztendőre mérész tervei vannak a GELKAKER-nek. Az országban lévő 16 boltja közül néhányban szeretné bevezetni a valutáért árusítást, s további bemutatótermeket kíván nyitni. Százhalom-

E T

● 15 db nyugati video- és hifi-prospektusomat eladom. Válaszborítékért listát és árajánlatot küldök. Eladók az ÖTLET Video Magazin 5-14. számai. Takács János, 4244 Ülléhértő, Békéscsaba, 10.

Merre tartanak a VHS gépek

Nagyjából a múlt év nyarán tűntek fel az első S-VHS (Super VHS) rendszerű képmagnók, elsőként az amerikai piacon. Az azóta eltelt idő talán már elég ahhoz, hogy megpróbáljuk kiértékelni, milyen változásokhoz az S-VHS. Figyelmünket első sorban az amatőrök felé fordít-

juk. Ezt azért kell hangsúlyozni, mert – mint mondják – az S-VHS minősége megüti a profi szintet és ezért a legtöbb gyártó professzionális kivitelű S-VHS-eszközöket is készít.

Az új VHS-rendszer bevezetésekor sokan azt gondolták, hogy helyettesíteni fogja a U-Matic formátumot, mivel képminősége csaknem olyan jónak tűnt, mint az 1 colos profi rendszeren rögzített anyagoké, amely a legtöbb nagy tévé-, illetve videostúdió megszokott formátuma. Az eltelt idő azt mutatja, hogy a várakozások egy része beteljesült, bizonyos dolgok azonban más-képp alakultak, mint az várható volt.

Szemben az eddig megjelent VHS képmagnóújdonosságokkal, az S-VHS elterjedését megnehezíti az, hogy nem egészen kompatibilis a meglévő „normál” VHS-sel. Az új S-VHS-gépek mind átkapcsolhatók normál VHS-re is, a régi készülékek azonban csak fekete-fehérben tudják az S-VHS-felvételeket lejátszani. De nemcsak ez a gond. Az S-VHS másfajta, különlegesen jó minőségű kazettát kíván, ami persze drágább is a hagyományosnál: mintegy kétszer annyiba kerül. Az USA-ban ma már bőséggel kapható S-VHS-kazetta, Európában egyelőre szűkös a kínálat. Az amerikai piacon rengeteg műsoroskazetta-kölcsönző működik, de még egy év után is igen hiányos a választék S-VHS felvételekből. Így a legtöbb műsorforrás a sokféle forgalomban levő S-VHS kamkorder. Ezek legnagyobb része VHS-C méretű kazettával működik, de az ily módon meg-

rövidült műsoridőt kompenzálja a felezett sebesség, amely szinte minden NTSC készüléken megtalálható. A legtöbb VHS-C kamkorder-tulajdonos persze tart otthon egy normál méretű kazettát befogadó S-VHS asztali készüléket is.

Az S-VHS kamkorderek kínálatának felfutását kezdetben akadályozta a jó minőségű, nagyszámú képelemmel dolgozó CCD-k hiánya, mára azonban ez a gond megoldódott. Ne feledjük, hogy az S-VHS megjavított rögzítési minősége a kamerákkal szemben is megnövelte a minőségi elvárásokat. Ugyanez a helyzet a tévékkel, illetve monitorokkal kapcsolatban. Mint tudjuk, az S-VHS a jobb képminőséget többek közt azáltal éri el, hogy teljesen szétválasztja a világosságjel- és színjelcsatornákat. A monitorokon/tévéken kell tehát egy olyan csatlakozónak lennie, amelyen keresztül az ilyen jeleket fogadni tudják. Ez persze nemcsak a speciális csatlakozó felszerelését jelenti, hanem bizonyos módosításokat a színjel-feldolgozást végző áramkörökben.

A legnagyobb probléma azonban az, hogy a jelenleg használt színes képsővevek rasztere nem elég finom az S-VHS rögzítési technika által visszajátszott jel részleteinek tökéletes visszaadásához. Emiatt az S-VHS tévék és monitorok csak lassan

jelentek meg az amerikai piacon; igaz, ma már sokféle kapható belőlük, és vannak már az S-VHS-jel fogadására alkalmas projektorok is.

Európában másfél évet késett az S-VHS. 1988. október végén tűntek föl az NSZK üzleteiben az első PAL rendszerű kamkorderek. A helyzet hasonló az amerikai premierhez: kezdetben sem kaptak, sem S-VHS-monitor/tévé nem volt kapható hozzá, sőt asztali készülékből is csak néhány típusal indult a piacon. Igaz, a kamkorderekből is mindössze egy Panasonic és egy JVC típus volt karácsonyig. Mindkét kamkorder egész VHS-kazettával működik, és nincs felezett sebességű (LP) üzemmódja.

Az S-VHS profi vonalán más a helyzet. A JVC, a Panasonic, a Sharp és a Mitsubishi a teljes

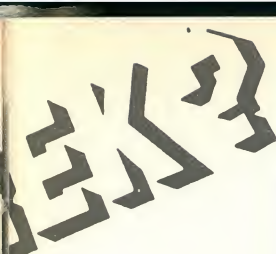
videógyártási vertikumot kínálja NTSC normában az amerikai piacon. Tehát kamerát, illetve kamkorder, asztali gépet, amelyek ez esetben editáló funkciók elvégzését szolgálják és monitorokat, valamint keverőpultokat. A hordozható gépek gyakran két darabra szedhetők, és ily módon mind a kamera, mind a képmagnó önállóan is használható.

A profi célra szánt gépek persze jóval drágábbak, mint az otthoni S-VHS-kamkorderek, és kivitelük robusztusabb, szolgáltatásaikban inkább a szakkepzett operátorhoz igazodnak, a kamerarészen alkalmazott objektívek teljesítménye nagyobb. Ezek az S-VHS-gépek kisebbek és könnyebbek mind a Betacam, mind az erősen terjedő M11 formátum készülékeinél. Gyors elterjedésének egyik komoly akadályá az, hogy minden előforduló szalaghiba (dropout) súlyosabb jelkimaradást okoz, mint a nagyobb szalagsebességet vagy szélesebb sávot használó rendszerekénél, mert itt az informáci-

Ilyen a Sony ED-Beta EDC-50 típusú kamkorder. Kamerarésze két CCD-vel működik.

MII

Az MII egy kazettás, félcsoos professzionális képrögzítési eljárás, amely a VHS kazettára épül. Kiváló műszaki paraméterek, kis, kompakt egységek és kedvező ár jellemzi leginkább. Egy normál méretű kazettára maximum 97 perc, egy VHS-C kazettára 24 perc anyagot tud rögzíteni. Az utóbbit a kamkorderben használják.

Ebből már sejthető, hogy bár a kazetta külsőre azonos a közönséges VHS rendszer kazettájával, a felvételt mégis másféle módon rögzítik. Igazából a kazettában levő szalag is különleges, nagy sűrűségű fémszemcsés szerkezetű, amely jobb jel-zaj viszonyt eredményez a visszajátszáskor. Különleges felületkezelése simább szalagotváltást és így stabilabb felvételt és lejátszást tesz lehetővé.

Az MII jelrögzítési rendszer szétválasztja a világosság- és színjeleket és mindegyiket külön rögzíti. Így a szalagon váltakozva követik egymást a világosság- és a színjelsávok. A színjel csatornában elhelyeztek két vívót is, amelyek frekvenciamodulációval két hangcsatornát visznek át. Így az álló, szintén kétszörös hangrendszerrel együtt négy hangcsatorna van. A két szinkronizációs jelet időben összenyomva egy soridő alatt

rögzítik; miközben különleges szinkronjelek gondoskodnak a világosság- és színjelek együttfutásáról a visszajátszás során. Mindezt a digitális technika, a beépített időalap-korrektor (TBC) teszi lehetővé. A videoszalag szélére időközönként lehet felvenni, amely a profi technikában nélkülözhetetlen a műsorrészek gyors és pontos azonosítása és visszakeresése miatt pl. az editálásnál.

Összehasonlításképpen a Panasonic AU-400 típusú MII formátumú kamkorderének főbb adatait: a szalagsebesség 66,295 mm/sec, VHS-C kazettát tud befogadni. A világossággal átviteli sávszélessége (-3 dB) 5,5 MHz-ig terjed, ami a képernyőn kb. 450 sornyi bontást jelent. A színjelcsatorna átvitele két MHz. A jel-zaj viszony a világossággalre és a színjelekre is kb. azonos, mintegy 47 dB. A torzítás kicsi, 2 százalékal alatt van mindkét esetben. Az állófejes hangcsatornák 15 kHz-ig visznek át az információit, jel-zaj viszonyuk kikapcsolt Dolby-áramkör mellett 56 dB – ez igen jó, csaknem hifi minőség. Az FM segítségével átvitt további két hangcsatorna 20-20 kHz sávszélességet biztosít és a jel-zaj viszony jobb mint 80 dB. Az áthallás kisebb mint 65 dB. A videojelet a készülék BNC kimenetén kompozit (PAL) alakban kaphatjuk meg, a hangcsatlakozók Canon típusúak és szimmetrikus bekötésűek (szabványos stúdiósint és -impedancia).

A Panasonic AU-640 MII formátumú, PAL rendszerű stúdiókészülék normál méretű és VHS-C kazettát egyaránt befogad. Beépített időalap-korrektor található benne. Teljes értékű editáló képmagnóként használható.

ök sűrűbben zsúfolva kerülnek a szalagra. Mivel a legjobb szalagoknál is előfordul egy-egy hiba, ez a tény nagyban növeli a felvett anyagban előforduló hibák számát és súlyosságát.

További nehézség minden új formátum megjelenésekor a meglévő stúdió- és műsorgyártó rendszerekbe való illesztés, ezeket ugyanis nem lehet egyik napról a másikra kicserélni, hiszen általában sokmilliók érték képviselnek. Az NTSC-piacon ma már minden olyan kiegészítő- és illesztőegység kapható, amely a meglévő formátumok felé utat nyit az S-VHS-nek, de a helyzet még így sem problémamentes. A nehézség abban van, hogy az S-VHS külön csatornában viszi a világosság- és a színjeleket, így a hagyományos stúdióberendezések, amelyek kompozit (NTSC vagy PAL) jelekkel dolgoznak, nem használhatók az S-VHS-jelek feldolgozására. Így az S-VHS-nek előbb-utóbb a saját lábára kell állnia.

Valóban, nemcsak keverőpultok, hanem időalap-korrektorok és editáló gépek is kaphatók már hozzá az amerikai kereskedőknél. Sőt, van már olyan videokamera is, amelynek kimenetén a világosság- és színjellet külön megkaphatjuk; egyébként ilyet

ED-Beta

Az ED-Beta a Sony által kifejlesztett Betamax rendszer legújabb változata. Minden képrögzítési, eljárásra jellemző, hogy folyamatos apróbb javítások révén igyekeznek megjavítani a műszaki jellemzőket, így az eredeti Betamax rendszer is sokat változott. Ezeket a változásokat azonban így igyekeznek létrehozni, hogy a kompatibilitás megmaradjon. Ez azonban nem lehet így az idők végeztéig: ha a technika fejlődése végképp túlhaladta az eredeti rendszert, fel kell áldozni a kompatibilitást. Ez történt most az S-VHS, az ED-Beta és a 8 milliméteres high-band rendszerek bevezetésével.

Az ED-Beta rögzítést megelőzte a Super-Beta, ez azonban még – hasonlóan a HQ VHS-hez – teljesen kompatibilis az eredeti Betamax formával. Az ED-Beta ugyanazt a minőségjavítási eljárást használja, mint az említett másik két rendszer: megnövelték a világossággal FM-modulációs tartományát és a magasabb frekvenciák felé tolják el. Itt is a jobb szalag és a tökéletesebb videofej tette ezt lehetővé.

Ezenkívül az ED-Beta a szalagvezetést is letehetően, ami jobb fej-szalag kontaktust biztosít. Az eredmény: mintegy 430 sornyi vízszintes felbontás, 50 dB körüli jel-zaj viszony. Az ED-Beta egyelőre csak NTSC rendszerben kapható; a PAL verzióbbi csak mintadarabokat mutattak be.

az említett S-VHS-gyártókat ki-vül a Sony is készíti az ED-Beta és a 8 milliméteres high-band formátumokhoz.

Az elmondottakból tehát úgy tűnik, hogy most már semmi akadály nincs az S-VHS rohamos elterjedésének. A látszat csak az S-VHS beharagozása nyomán támadt lelkesedés csillapodásával előtérbe kerültek a tények. Előtte ugyanis minden információ a gyártók adataiból vagy sajtótájékoztatókból származott, és mindössze néhány mintadarab volt látható kiállításokon – ami, tudjuk, nem azonos a tömeggyártásból kikerülő minőségével.

A Sony is elismerte ugyan, hogy az S-VHS első generációja jobb, mint a U-Matic minőség és egységes egyenesen az egyelos stúdióminőséghez hasonlították, a gyakorlat mégis azt mutatja,

hogy két-három generáció után a minőség jobban romlik, mint az említett formátumoknál. Ez persze függ a jelfeldolgozás eszközeinek minőségétől (keverők, időalap-korrektorok stb.) is.

A másik kérdés az, hogy egy kis műsorgyártó stúdióban valóban kell-e ennyiszor átírni az anyagot ahhoz, hogy kész műsor legyen belőle. Nos, kétségtelen, hogy a U-Matic jobban bírja ezt a procedúrát, mint az S-VHS, különösen a high-band U-Matic. Ennek a formátumnak a kiszorítása azért sem egyszerű, mivel szerte a világon csaknem egy-millió készülék működik belőle. Tudjuk viszont, hogy a U-Matic rendszerben soha nem volt kamkorder a kazetta örömlátan mérete és súlya miatt, így a legtöbb gép stúdióban, utómunkálatokban használható. Ezen felül a hordozható U-Matic minősé-

szre 20 perces kazettája gyakran nem bizonyul elegendőnek, és a helyszíni felvételek terén igen nagy előnyt jelent az S-VHS számára.

Egy újabb ellenérv: a U-Matic hangfelvétele meglehetősen korrekt és kétszatos, illetve sztereo; az S-VHS állófejes hangfelvétele – egy sávon – minden ügyeskedés és korrekció ellenére is alig éri el a középhullámú rádióadások minőségét, magyarul: nem kielégítő. Igen, mondhatja valaki az S-VHS táborból, de ott van a forgófejes hi-fi hangfelvétel lehetősége, ami messze jobb, mint a U-Matic hangja. Csakhogy ezt a hangot csak a képpel együtt lehet vágni és audio dub nem lehetséges.

Amint látjuk, az érvek kifogyhatatlannak. Végül is úgy tűnik, hogy ahol a műsor készítéséhez sok helyszínen kell anyagot fel-

rációt, amelyben már sokkal kisebb a másolóskor keletkező minőségromlás.

Az S-VHS jövőjéről szóló eszmefuttatás nem lenne teljes, ha nem szólnánk röviden az ED-Beta (Extended Definition Beta) rendszerről, amelyet – akárcsak az elődjét, a Betamax rendszert – a Sony fejlesztett ki. Az ED-Beta nagyjából azonos minőségű, mint az S-VHS, de természetesen nem kompatibilis azzal, sőt a Betamaxal sem, így elterjedését ugyanazok a tényezők gátolják, amelyek az S-VHS-t is akadályozzák. Mégis, mivel ez is messze felmúlja a kommersz otthoni VHS minőséget, a Sony egy új kategóriát próbál megkedveltetni a videóval fog-

azonban egy új jelátviteli rendszert kívánunk bevezetni, akkor az összes tévét ki kell cserélni. Ez még a nálunk sokkal gazdagabb országokban is megoldhatatlannak látszik.

Az a valószínű, hogy kísérleti jelleggel elkezdődik a műsorszórás az új rendszerben és lassan egyeduralmódóvá válik, kiszorítva a régi technikát. Valóban, Japánban már van HDTV (High Definition TV) adás és – egyelőre prófi célra – megalkották az első HDTV kamerákat és képmagnókat valamint tévéket/monitorokat is. Ne feledjük, hogy a jelenlegi színes

képvitel eredetileg a fekete-fehér, a harmincas-nyegvenes évek technikai színvonalára épülő képvitel céljára született, és később erre kellett „ráültetni” a színes átviteli rendszert – súlyos kompromisszumok árán. Azóta megszületett a félvezetőtechnika és a digitális áramkörök elképesztő lehetőségek birtokába jutottak bennünket. Elérkeztek ideje, hogy éljünk vele az elektronikus képvitelben is.

venni és nem sok utómunkálata van szükség, az S-VHS kitűnően megfelel és övé a jövő. Ahol azonban 3-4 átlásra kell számítanunk, jobb, ha a U-Matichoz fordulunk. Ennek nemcsak az editálási rendszere tökéletes, hanem vannak dinamikus sávkövető (DTF – Dynamic Track Following) gépei, amelyek igen jó minőségű lejátszást, következésképpen átmásolást biztosítanak. A U-Matic rendszerben van hely időköz felvételére is. Az S-VHS-nél csak a lineáris hangsávra tehetünk időközot, és ilyenkor a hangot a hi-fi sávokon kell rögzíteni. Ez azzal a hátránnyal jár, hogy a hang editálásával a képet is át kell másolni, ami minőségromlással jár.

Döntő érv lehet sokak számára a költség. Az összehasonlítás végett szokás ezt egy műsorperce vetítve megadni. Az S-VHS költsége becslések szerint ötdöntő vagy tizedrésze a prófi rendszer költségének.

Az S-VHS tervezői egyébként kifejlesztették a második gene-

lalkozók körében: prosumer – a professional és a consumer öszevonásával. A szakemberek azon morfondíroznak, hogy kikre gondolt a Sony: azokra a profikra, akik „amatőr” méretű költségvetéssel rendelkeznek, vagy azokra az amatőrökre, akik „profi” összeget tudnak videózárra fordítani, vagy mind a kettőre?

Ez ideig csak prototípusokat tartott be az ED-Beta gépekből. A Sony alig 50 házi elektronikai cikket forgalmazó kereskedőt kíván bevonnai a terjesztésbe az USA-ban – mintegy elismerve ezzel, hogy az S-VHS-sel nem lehet versenyképes az ED-Beta.

Az a véleményünk, hogy az S-VHS az utolsó lépés a meglevő színes képviteli rendszerekben (NTSC, PAL) a minőségi képrögzítés érdekében. Ezt a célt lényegében elérték. További javítás csak úgy képzelhető el, ha elszakadunk az emittet szabványos jelátviteli rendszerektől, és áttérünk a digitális rögzítésre. Az utóbbi lát-szik egyszerűbbnek, mert kevesebb képmagnó van forgalomban, mint tévével, és a rögzítési technika változtatása csak a képmagnótulajdonosokat érinti. Ha

S-VHS

A szuper VHS a normál VHS rendszer javított, továbbfejlesztett változata. Csak félig kompatibilis azzal, mivel az S-VHS felvételeket a normál készülékeken csak fekete-fehérben lehet lejátszani. Az S-VHS-készülékek viszont „kétmódozók”, azaz mind a saját, mind a normál felvételeket le lehet játszani velük. Sőt fel is vesznek normál üzemből.

Az S-VHS a képmínőség javulását ázaltá érli el, hogy jobban szétválasztja a világosság- és színjelket a rögzítéskor. A világosságjelet távolabba helyezi a színjeléktől (5,4 és 7 MHz közé). Ennek érdekében különleges, javított minőségű szalagot használnak, keskenyebb az alkalmazott videofejek rése, és ami a legfontosabb: az emittet színjel-világossággal szétválasztás odaj terjed, hogy a képmagnó kimenetén külön ponton jelennek meg és külön vezetéken jutnak a monitorra. Ez azért van így, mert a kétféle jel egymásra hatásából sokféle torzítás és za-

varó felharmonikus keletkezik a normál VHS rögzítésénél. Tehát az S-VHS képmagnóhoz S-VHS monitor dukál, különben a javulás jelentős része elveszik.

A szóban forgó rendszer-technikai módosítás nem jelentős, de csak akkor hatékony, ha az áramköri kialakítás is sokkal precízebb, mint a normál VHS-nél. Ez egészen odáig megy, hogy magának a képcsőnek a raszterfinomságát kell megnövelni – ez pedig már tetemes ráfordítást kíván. Ezért az S-VHS-tévék, illetve monitorok drágábbak. A kamkorderek lehetővé teszik, hogy a kamera jele PAL-kódolás nélkül, közvetlenül kerüljön a képmagnóba, hiszen egybe van építve a kettő. A képmínőségnek elvileg javulnia kellene, de ezt általában rontja a csökkentett méretű fejdob, amely kevésbé precíz szalagutatót és így bizonytalanabb sávkövetést (tracking) és több felkimaradást (dropout) eredményez.

A Bauer-Bosch S-VHS kamkordere az egyik első PAL-rendszerű gép az európai piacon. 10-szeres varióval van felszerelve és egész VHS kazettára rögzít. Inzertálásra is alkalmas, mivel van benne forgó törlőfej, de felezett sebességű üzemre nem képes.

Életútja egy filmre-
gény: anyja angol
táncosnő, apja
olasz műkereske-
dő, az ausztráliai
Perthben nő fel, a
filmművészeti is-
kolát pedig Nagy-
Britanniában végzi. Pályája me-
redeken ível felfelé: nem kérdé-
ses, Greta Scacchi a sztárok ne-
mes fájából faragták.

Ez a 28 éves csillag Európá-
ba legkeresettebb színésznője – a
Video című havilap szerint. Az
első pillantásra minden tipikusan
britnek tűnik rajta: az arroganciát
sugárzó előkelőség, az arisztok-
ratikus tartás, a kék szemek hű-
vös pillantása. Nem nehéz észre-
venni, hogy az anya angol volt.
Mégsem felel meg teljesen a hi-
deg angol nőről alkotott sztereó-
tip képnek. Arcvonásai ugyanis
lágyság, mozdulatai túl provokati-
vak. A hűvös homlokzat mögött
mediterrán izzás.

„Nagy, világos szemeit hideg-
nek írták le azok, akik nem láthat-
ták mosolyát, száját keménynek
azok, akiket nem csókolt meg...”

Nem Greta Scacchiról van szó,
hanem egyik legnagyobb szere-
pének előképéről. Így ábrázolja
ugyanis James Fox angol író és
újságíró a *White Mischief* (Fehér
huncutság) című regényében Di-
ana Broughtont. Maga a testet
öltött dekadencia volt, a brit kolo-
nializmus megszemélyesített
szelleme, Kenya koronázatlan ki-
rálynője. A Happy Valley-ben, az
Aberdares-hegység Boldog-
völgyében, a brit nemesség má-
sodik világháború alatti kicsa-
pongó szórakozásainak helyszí-
nén tűndökölt.

1941. január 24-én reggel hol-
tan találták Josslyn Hayt, Eroll
grófját, aki Diana szeretője volt.
Golyó oltotta ki életét. Több sze-
mélynek is voltak indítékai, min-
denekelett Diana férjének, de
senkit sem ítélték el.

Charles Dance
oldalán
az „Utolsó napok Kenyában”
című filmben

Európa legkeresettebb

Élettársával Peter Coyote-tal
az „Egy szerelmes férfi”
című filmben

még nem) beleértve A második arc című filmjét, amelyben debütált és második filmjét, a Hőség és port, melyben először vonta magára a figyelmet. A Coca-Cola Kid, az amerikai nemzeti ital zavaros és humoros paródijára nyitotta meg videofilmjeinek sorát. Ezt követte a Good Morning, Babylon (Jó reggelt, Babilon).

Margarethe von Trotta-t az A Man in Love győzte meg, amelyben Scacchi mellett Claudia Cardinale is játszik. Von Trotta vitte a Félni és szeretni című filmben is. A téma: Csehov Cse-resznyés kertje, a három nővér közötti félelmekkel és álmodozásokkal. A tavaly Cannes-ban először bemutatott filmet már játszószínházakban. De nemcsak ez fűzi az orosz klasszikushoz: a londoni színpadon a Ványa bácsiban játszik.

Egy ilyen színésznőnél már azon sem lehet csodálkoznia, hogy egy másik filmje szintén most került műsorra: legizgalmasabb produkciójának, a But-ton – az atommaffia mocsarában című filmnek a napokban várható

színésznője

sünk: egy szerep és egy személy tökéletes megtestesülését. Sztrók népes gárdájával támogatva igazi Dianaként csillog. Greta Scacchi szerepéről, melynek kedvéért megtanult lovagolni és rászokott a dohányzásra, ezt állítja: „ez az asszony hidegvérű és számlító. Ugyanakkor becsületes, egyenes jellem és ezt a kettősséget csodálom benne”.

Az európai film új first ladyjén látni lehet, hogy a színművészet magaskiskoláját a tekintélyes bristol Old Vic Theatre Schoolban sajátította el. Scacchi ugyan Sonja Kirchbergerhez hasonlóan fotomodelként kezdett, de az őt elsőként kamera elé állító Domenik Grafot nem egy bútorprospektusban kibontakozó bája, hanem színészi tudása ragadta meg.

Scacchi minden filmje kapható kazettán (a bécsi és a müncheni videotékákban – itthon egyelőre

a videopremierje. Ez egy londoni újságíróról szól, akit egy fiú titokzatos halála az atomlobby mesterkedésének sűrűjébe vezet. Az izgalmas alkotásban a riportert barátnőjének szerepét játssza.

Talán legjobb filmje azonban továbbra is a White Mischief, amit az NSZK-ban Utolsó napok Kenyában címmel forgalmaztak. Teljesítményét ebben a filmben Michael Redford a következőképpen foglalta össze: manapság már nem sok színésznőt találni, aki egy sztár kisugárzásával rendelkezik. Scacchi azonban igazi filmszillag”.

(Szöveg és illusztrációk:
a Video 11/1988-as számából.)

Michael Redford rendező feltette magában, hogy eloszlatja a gyilkosságot övező misztériumot. Vállalkozásából egy sznob és dekadens gyarmati hatalom képe kerekedik ki, egy olyan világé, melynek nagy polgárai a luxust és a szexet, az etikettet és a kicsapongást mindenek fölé helyezik. Scacchi egy orgia középpontjában erotikus képekben mutatja meg azt, amit gyakran hiába kere-

Ramboline,

azaz **Lady
Avenger**

A szerelem fegyvere helyett egyre több amazon ragad pisztolyt, géppisztolyt, vagy használja tenyerének élet karate-módra. Egy ilyen nő

Rambót akarnak gyúrni Tanya Primessóból, aki a szép Maggie szerepében a sitten ül. Itt értesül arról, hogy bátyját és annak barátnőjét meggyilkolták. Eltávolást kap, de egy női börtönfelügyelő lépten-nyomon követi. A temetés közben mégis lerázza és elmenekül: Maggie személyesen akar bosszút állni szeretett

nyugszik bele semmibe és kíméletlenül visszavág...

A sikerfilm kulisszáját a nagyváros adja a maga névtelenségével. A Peggie Sanders által ragyogóan alakított Maggie a hideg város ürességével szemben a saját, teljesen személyes módján kereskedik felül, példának arra, hogy nők is képesek Rambó-módra küzdeni.

lívérének gyilkosain. A bűnözők egy gátlástalan kábítószeres banda tagjai, akik hamarosan a törékeny ifjú hölgynek is hadat üzennek. A fiúk azonban nagyon elszámítják magukat. Maggie nem

Ez a színész nő semmivel sem marad adós. Szerepében azt is megmutatja, milyen sebezhető tud lenni egyben. Kétségbeesésében túltesz önmagán és az igazság érdekében beveti testét és minden energiáját.

(Illusztrációk: az NSZK-ban megjelenő Video Magazinból)

ELSZÖV

**Fekete-fehér és színes
TELEVÍZIÓK
garanciális
és garanciális időn túli
JAVÍTÁSA
Budapest egész területén.**

**KÉPMAGNÓK
HANGÁTALAKÍTÁSA
magyar normára!**

**Színes
tévékészülékekre
átalánydíjas
szerződést kötünk!**

ELSZÖV
ELEKTROMOS SZOVETKEZET
Budapest

Budapest
X., Pongrácz u. 9.
575-634

Olcso

A videopiac standard osztályában egyre komolyabb árverseny alakul ki. Az összfelbecsült új típusok közül nem

lyek szuperalacsony áraikkal ellenállhatatlanul vonzzák a vásárlókat. Bevalljuk, a jövőben sem foglalkozunk rendszeresen ilyen készülékekkel, de úgy érezzük, hogy a világtól, a valutakeret nyújtotta bevásárlóturizmus szükségessé teszi, hogy néha óvó, kijózanító vagy tájékoztató gondolatokat ejtsünk e technikai-gazdasági csodákról. Is-

merjük a mondást: olcsó húsnak híg a leve, néha mégis úgy érezzük, hogy ráadásul a hús bűdös is.

A végső elhatározást e cikk megírásához az adta, hogy az osztrák és az NSZK piacon is olyan hihetetlenül alacsony áron jelennek meg készülékek, melyek a tájékozatlan turistákat jövőrehatetlen döntés elé állítják. E rövid ismertetővel, melyet a nyugatnémet Video Magazin tapasztalata alapján teszünk, nem kívánjuk a tisztességes, korrekt üzletet kínáló kereskedőket perbe fogni, de óvatosságra intjük azokat a megfontolatlan honfitársainkat, akik nyelvtudás nélkül, az első jónak látszó ajánlatnak bedőlnek.

Az 1000 DM-nál olcsóbb videópiaci részeseisé az idén az NSZK-ban is 40%-ra emelkedett és ezek közül is minden harmadik 800 márká-

is egy – jó műszaki paramétereivel mellett – nem haladta meg, vagy alatta maradt árban versenytársainak. E készülékeket rendszeresen igyekszünk bemutatni olvasóinknak. Sokkal kevesebb szót ejtettünk eddig a legolcsóbb osztályról, az „árlétörő” készülékekről, me-

videók – a Távol-Keletről

nál is kevesebbe kerül. E készülékek közül is „csúcs”-nak számít a Yoko HQ-I jelű készülék 498 nyugatnémet márkájával. E készülék ára a csak lejátszó magnókéval veteszkiz, hisz mindezért kábeltuneris hangolőségységet, 4 időpontos memóriát és távszabályzót ígér, igaz, ezt csak PAL rendszerben CCIR hanggal. Az eladó garanciát nem ígér, de a szervizlistát mellékel, bár a külföldi turista erre nem is tart igényt, hiszen bíz a „nyugati áruk színvonalában”.

A készülék az idegen felvételek eljátszásakor még megfelelő tulajdonságokat mutatott, de a saját felvételnél a határvonalakat, széleket csipkézte, hullámossá tette és a felbontása is igen gyenge volt.

Memóriaegységének programtája is szűknek bizonyulhat a műholdas vételt is biztosító kábeltélevíziós rendszerek esetén. Szolgáltatásai közül az állókép minőségét alig lehetett értékelni, s a képvágást sem lehetett minőséginek tekinteni annak ellenére, hogy kamera-stop csatlakozóval rendelkezik. A „pause” állásból indított felvételeknél másodpercekig zavarcsíkok látszottak a képernyőn. További gond, hogy hálozatkimaradás ellen semmilyen védelem nincs a készüléknek.

A Yoko HQ-I egyébként a nyugatnémet videósok összevetése alapján régi ismerősenek látszik, mivel kísértesiesen hasonlít a Goldstar GHV-1221 P típusra, amit a fotók is igazolnak. Az is ígér viszont, hogy akkoriban a Goldstar még több mint 1000 márkába

került, és a felvételek során nem voltak ilyen hiányosságai. Két alkalommal is szőlünk róla (10. és 12. szám), akkor is jelezve a programozással, a hálózatkimaradással, és az állóképpel kapcsolatos észrevételeinket, a képmínőséget pedig a táblázatban jeleztük. Mindezzel együtt a Goldstar a maga idejében a közepes kategóriába tartozott és a jelenleg tapasztalt felvételi hibák nem voltak jellemzői. Mindez arra hívja fel a figyelmet, hogy míg neves cégek kifutóban lévő modelljeivel jó vásárt csinálhatnak, addig a dél-koreai szalagokróli lekerülő, dömping-árú készülékeknél vigyázni kell.

A fentiek arra indítanak minket, hogy néhány dologra felhívjuk a vásárlók figyelmét.

Ha előre tudják, hogy külföldön kevés idejük lesz a képmagnóvásárlásra, már lthton készítsék elő utazásukat. Tájékoztódnak és győződjenek meg arról, hogy a kereskedő megbízható-e? Reklamáció, garancia esetén ő a másik szerződő fél. Egyes osztrák kereskedők szerződést kötnek hazai szervizelővel, a Gelkával, a Szervizkarral vagy kisiparosokkal. Utazás előtt célszerű e téren is tájékozódni, felkeresni ezeket a szolgáltatókat, hogy melyikük milyen gyártmányokra és típusokra kötött szerződést és melyik kereskedővel. Mi csak ilyen készüléket vásárolnánk. A későbbi reklamációk miatt gondosan meg kell őrizni a számlát – ez januártól a vámmegállapítás szempontjából is fontos –, a készülékhez mellékel papírokat.

A típus kiválasztásánál tisztázni kell, hogy azért olcsó-e, mert egy kifutó modell, vagy pedig eleve olcsó kategóriájú készülékről van szó. Lapunkban igyekszünk erről rendre tájékoztatni olvasóinkat.

Az olcsó készülékeknek nagyon oda kell figyelni. Zajosabb-e a mechanika, kezelése nem bizonytalan-e, be lehet-e állítani a készüléket. Sok minden eldőlhet egy próbatelítél készítésénél, egy monoszópról, vagy más tesztbárról. A felvételnél is körültekintően kell lenni.

A határ közelében valószínűleg vehető a magyar tévéadás. Így ki lehet próbálni, hogy a készülék behangolható-e, van-e színe (SECAM felvétel) és nem kerek-e, vagyis tisztán szól-e a hang. (Erre legjobb próba a mo-

rán ellenőrizni kell a magnófunkciókat, megfelelően működnek-e és célszerű azt is megdukolni, különösen ha programozott felvételeket akarunk készíteni, hogy a készüléknek van-e védelem hálózatkimaradás esetére, és az órája kvarcvezérlésű-e?

Ne csak előlről csodáljuk meg a készüléket, hanem vessünk egy pillantást hátoldalára is. Ellenőrizzük, hogy csatlakozásai megfelelőek-e, nincs-e olyan speciális csatlakozója, amit frissiben kell beszerezni, és ne restelljük megnézni az adattábláját sem. Ez is sokat elárulhat. A korrekci gyártói feltüntetést és típusjelzést mellett feltüntetett, a hálózatra vonatkozó adatokon kívül olvasható jelzések – ha vannak – azt igazolják, hogy ez

Az olcsó készülékek piacán sok cég osztozik, tájékoztatásul megadjuk területeiket, NSZK-beli képviselőiket címet és telefonszámát:

BONDSTEC DEUTSCHLAND GMBH

Badenstrasse 7, 4030 Ratingen. Tel.: 0 2102/68079. Forgalmazó, saját előírás szerint hozza be készülékeket Koreából és Japánból, koreai és japán áruk importálójá és forgalmazója.

GOLDSTAR DEUTSCHLAND GMBH

Harkortstrasse 41, 4030 Ratingen 2. Tel.: 0 2102/49870. Nagy koreai gyártó, kielégítő ár-teljesítmény viszonytal. Szakkereskedelemben is forgalmazza típusait.

SAMSUNG DEUTSCHLAND GMBH

Daimlerstrasse 6, 6374 Steinbach. Tel.: 0 6171/73094. Nagy koreai gyártó, kielégítő ár-teljesítményviszonytal. Típusai szakkereskedelemben is forgalmazásra kerülnek.

TEC

Technische Warenfabrikation und Vertriebs-GmbH Rostocker Strasse 6-8, 6200 Wiesbaden-Bierstadt. Tel.: 0 6162/5996-0 Forgalmazó cég: a Funai (Japán) és a Daewoo (Dél-Korea) képviselője.

YOKO ELECTRONIC HANDELSGESELLSCHAFT GMBH

Lötscher Weg 86-90, 4054 Nettetal/Breyel. Tel.: 0 2153/72056. Olcsó japán és koreai készülékek forgalmazója. Kereskedőállásoknak történő eladással is foglalkozik. Angliában ismertebb.

noszkóp vagy a teletext.) Sajnos hallottunk olyan „huncutságot”, amikor valakinek egy ilyen próba alkalmával magyar felvételt kazettát tettek a magnójába. Persze a készüléket az osztrák műsorra is célszerű kipróbálni, hiszen vétellehetőségeink egyre nagyobbak. A visszajátszás so-

egy megvizsgálát, jóváhagyott típus, melynek gyártója ad a biztonságra. Ilyen jelzések az NSZK-ban a VDE jele (egy lekerített sarkú háromszögben van a három betű) vagy a FTZ szám (ez a német posta vizsgálatát jelzi), Ausztriában pedig az ÖE jelzés használatos.

KOMA ELEKTRO **MARKT**

VIDEO · TV · AUDIO

Nem mese, nem adoma: legmegbízhatóbb a KOMA!

■ Videokamerák

■ Videomagnók

■ Színes televíziók,
monitorok

■ Hifi tornyok Wien

■ Autórádió
-magnók

■ Kazetták

■ Számítógépek

■ Mikrohullámú sütők

**A készülékeket GELKA
garancialevéllel árusítjuk!**

■ MÜNCHEN 40 (NSZK)

Königstein str. 1.
Fax.: 00-49-89-352733
Tel.: 00-49-89-3508636

■ GATTENDORF (AUSZTRIA)

Hauptplatz 13.
Tel.: 00-43-2142-6674

SAMSUNG

Panasonic

Mwst. adóvisszatérítés előre!

UDVARIAS, MAGYAR NYELVŰ KISZOLGÁLÁS!

Az üzlet előtt tágas parkolási lehetőség!

KOMA-GELKA bemutatóterem: VII., Dohány utca 48. Tel.: 222-075, 227-842

KIVÁLASZTJA ● KIPRÓBÁLJA ● MEGRENDELI

Hasonlítsa össze árainkat a nagyáruházak áraival!